

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Úloha a možnosti veřejné správy v otázce ochrany zájmových zvířat

Kateřina Dostálová

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Dostálová**
Osobní číslo: **E16271**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Úloha a možnosti veřejné správy v otázce ochrany zájmových
zvířat**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je analýza a hodnocení role a úlohy soudobé veřejné správy v otázce ochrany především zájmových zvířat České republiky a dále analýza jejich možností i možných rezerv v moderní době, která přináší nové morální i ekonomické otázky v řadě méně tradičních oborů. Součástí práce bude i vlastní šetření autora, které by mělo sledovat některou z aktuálních kauz řešené problematiky, spojenou především s trestní činností.

Osnova:

- Relace člověka ke zvířatům.
- Úloha a možnosti veřejné správy v otázce ochrany zájmových zvířat.
- Veřejné orgány zabývající se ochranou zvířat.
- Týrání zvířat v České republice - postupy při podezření, udělení trestů.
- Kauza týraných psů a její řešení v rámci Kriminální policie ČR.

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- BEKOFF, Marc. Na zvířatech záleží: biolog vysvětluje, proč zacházet se zvířaty s respektem a soucitem. Praha: Triton, 2009. Nové světy. ISBN 978-80-7387-322-6.**
- MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ a Adam DOLEŽAL. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2601-9.**
- POMAHAČ, Richard. Veřejná správa. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-447-6.**
- PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8.**
- STEJSKAL, Vojtěch a Martin LESKOVJAN, ed. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. Praha: Vodnář, 2010. ISBN 978-80-87146-33-0.**

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Šárka Brychtová, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **3. září 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2019**

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. září 2018

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29. 11. 2019

Kateřina Dostálová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat především své vedoucí práce RNDr. Šárce Brychtové, Ph.D. za její odbornou pomoc a velmi užitečné rady, které mi značně pomohly při zpracování bakalářské práce.

Děkuji rovněž panu MVDr. Janu Bořilovi, který je vedoucím oddělení péče o pohodu zvířat v Krajské veterinární správě SVS pro Kraj Vysočina, za poskytnutý čas a informace potřebné k vypracování praktické části. Na závěr bych chtěla také poděkovat všem, kteří mě podporovali nejen k úspěšnému dokončení této bakalářské práce, ale i během celého studia.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá ochranou a právy zájmových zvířat v České republice. Účelem této práce je především vymezit úlohu soudobé veřejné správy v otázce ochrany zvířat. Teoretická část se zabývá i vývojem vztahu člověka ke zvířeti. Dále je v praktické části rozebrána jedna z nejaktuálnějších kauz týkající se dané problematiky. V závěru jsou zmiňována možná řešení pro odstranění, nebo alespoň snížení, nelegálních chovů zvířat v České republice.

KLÍČOVÁ SLOVA

ochrana zvířat, veřejná správa, zákon na ochranu zvířat proti týrání, veřejné orgány a organizace, kauza, nelegální chov psů, Státní veterinární správa

TITLE

The role and possibilities of public administration on the issue of the protection of interest animals

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the protection and rights of interest animals in the Czech Republic. The main purpose of this work is to define the role of contemporary public administration in the field of animal protection. The theoretical part also includes the development of the human-animal relationship. Furthermore, the practical part discusses one of the most recent cases related to the subject matter of the thesis. In conclusion, possible solutions for elimination or at least reduction of illegal animal breeding in the Czech Republic are mentioned.

KEYWORDS

animal protection, public administration, law to protect animals against cruelty, public authorities and organizations, case, illegal dog breeding, the State Veterinary Administration

OBSAH

ÚVOD.....	12
1 RELACE ČLOVĚKA KE ZVÍŘATŮM.....	14
1.1 Vývoj vztahu člověka ke zvířeti.....	14
1.1.1 Středověk	14
1.1.2 Novověk	15
1.1.3 Demokratická revoluce	15
1.2 První významné změny	15
1.3 Působení zvířat na psychiku člověka	16
1.4 Zájmová zvířata a jejich schopnost vnímat	17
2 ÚLOHA A MOŽNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY V OTÁZCE OCHRANY ZÁJMOVÝCH ZVÍŘAT	18
2.1 Veřejná správa – vznik, charakteristika a funkce.....	18
2.1.1 Vznik moderní veřejné správy na území dnešní ČR.....	18
2.1.2 Charakteristika veřejné správy.....	19
2.1.3 Funkce veřejné správy.....	20
2.2 Struktura veřejné správy v ČR.....	21
2.3 Ochrana pohody zvířat-welfare	22
2.3.1 Zásady a kritéria charakterizující pohodu zvířat.....	22
2.4 Základní rysy právní úpravy.....	23
2.4.1 Přímá ochrana zvířat proti týrání.....	24
2.4.2 Nepřímá ochrana zvířat proti týrání	25
2.5 Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání	27
3 VEŘEJNÉ ORGÁNY ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU ZVÍŘAT A ORGANIZACE S NIMI SPOJENÉ.....	29
3.1 Ministerstvo zemědělství České republiky	29
3.2 Ústřední komise pro ochranu zvířat a Státní veterinární správa	29
3.2.1 Ústřední komise pro ochranu zvířat	30

3.2.2	Státní veterinární správa.....	30
3.3	České organizace spojené s ochranou zvířat.....	31
3.3.1	Nadace na ochranu zvířat	31
3.3.2	Liga na ochranu zvířat ČR	32
3.3.3	Svoboda zvířat.....	33
3.4	Mezinárodní organizace spojené s ochranou zvířat.....	33
3.4.1	WSPA (World Society for the Protection of Animals).....	34
3.4.2	RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals).....	34
3.4.3	Eurogroup for Animals	34
4	TÝRÁNÍ ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICCE.....	35
4.1	Hromadění zvířat – množírny	35
4.2	Způsob oznámení a postup při podezření na týrání zvířat	36
4.3	Nynější trestněprávní ochrana zvířat proti týrání	38
4.3.1	Sankce a sankční řízení	38
5	KAUZA TÝRANÝCH PSŮ A JEJÍ ŘEŠENÍ V RÁMCI KRIMINÁLNÍ POLICIE ČR.....	39
5.1	Základní údaje o množírnách	39
5.2	První zmínky o nevhodném chovu psů v Kamenici nad Lipou a následné prohlídky Krajské veterinární správy	40
5.2.1	Výsledky kontroly předvedených psů.....	41
5.3	Zahájí trestního řízení.....	42
5.3.1	Popis podmínek chovu v domě chovatelů.....	43
5.3.2	Platnost právních předpisů a porušení ustanovení zákona.....	45
5.3.3	Umístění psů do náhradní péče	46
5.3.4	Zdravotní stav chovaných psů.....	47
5.3.5	Konkrétní míra bolesti či utrpení psů.....	50
5.4	Rozhodnutí soudu.....	51

6 VÝSKYT NELEGÁLNÍCH MNOŽÍREN V ČR, JEJICH ZISK A NÁSLEDNÉ ŘEŠENÍ.....	52
6.1 Počet nelegálních množíren v ČR a jejich výskyt v roce 2018	52
6.2 Přibližný výdělek množitelů za rok a související šedá ekonomika v ČR.....	54
6.3 Řešení boje proti nelegálním množitelům	55
6.3.1 Osvěta.....	55
6.3.2 Povinné označování psů.....	55
6.3.3 Novela veterinárního zákona.....	57
6.3.4 Novelizace trestního zákoníku	57
6.4 Vyhodnocení zvolené kauzy a účinnosti řešení dané problematiky.....	57
ZÁVĚR.....	61
POUŽITÁ LITERATURA.....	63
PŘÍLOHY	68

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Schéma veřejné správy	20
Obrázek 2: Mapa nelegálních množíren v ČR	52
Obrázek 3: Grafické zobrazení kontroly provedené SVS	53
Tabulka 1: Předpisy ČR přímé ochrany zvířat proti týrání	24
Tabulka 2: Předpisy EU přímé ochrany zvířat proti týrání	25
Tabulka 3: Dohody a smlouvy Rady Evropy	26
Tabulka 4: Předvedení psi a jejich uvedené stáří	41
Tabulka 5: Psi nalezení v zadní části dvora	42
Tabulka 6: Umístění psů v místnosti č. 1	43
Tabulka 7: Umístění psů v místnosti č. 2	44
Tabulka 8: Počet psů umístěných do jednotlivých zařízení	47
Tabulka 9: Poškozený zdravotní stav psů	49
Tabulka 10: Kontroly provedené Státní veterinární správou	53
Tabulka 11: Vyčíslení roční péče o psa	54
Tabulka 12: Počet stíhaných fyzických a právnických osob za týrání zvířat a zanedbané péče v letech 2017 a 2018	58

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

č.	číslo
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
KVSJ	Krajská veterinární správa pro Kraj Vysočina
MMF	Mezinárodní měnový fond
odst.	odstavec
PČR	Policie České republiky
RSPCA	Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals
Sb.	Sbírka zákonů
SVS	Státní veterinární správa
SZ	Svoboda zvířat
VS	Veřejná správa
WSPA	World Society for the Protection of Animals

ÚVOD

Tato bakalářská práce pojednává v první řadě o úloze soudobé veřejné správy v otázce ochrany především zájmových zvířat v České republice. Jelikož v dnešní době je týrání zvířat a jejich následná ochrana velmi diskutovaným tématem, rozhodla jsem se do této oblasti více nahlédnout. **Cílem práce je tedy nejen analýza a hodnocení role a úlohy současné veřejné správy především zájmových zvířat, ale také analýza jejich možností i možných rezerv v dnešní době, která přináší nové morální i ekonomické otázky v řadě méně tradičních oborů. Součástí práce bude i vlastní šetření, které sleduje aktuální kauzu řešené problematiky, spojenou především s trestní činností.**

Bakalářská práce je rozčleněna do šesti kapitol. V první kapitole teoretické části je zmíněn vztah člověka ke zvířatům, v první řadě, jak se tato relace vyvíjela během středověku, novověku a dále v průběhu demokratické revoluce. Myšlenky českého významného filozofa Erazima Koháka, který se zabýval ekologickými náměty, pojednávají o rozvoji tohoto vztahu. Ze začátku zvířata lidem sloužila pouze jako zdroj potravy či dopravní prostředek, později se však zvíře stalo nedílnou součástí lidského života. Především pes a jeho mnohostranná úloha ukázala lidem, že i zvíře se může stát nejlepším přítelem člověka v osamělých chvílích. Lidé si poté všimli, že živočich, je bytost cítící jak bolest, tak i radost.

Druhá část je věnována nejen vzniku moderní veřejné správě, jejíž základním principem je její charakteristika a také popis jednotlivých funkcí, ale také je zde rozebrána struktura veřejné správy v České republice, která se skládá ze soustavy orgánů státní správy a územní samosprávy. Dále je zde vymezena ochrana pohody zvířat a zmíněny jsou i základní rysy právní úpravy. Detailněji je zde charakterizován zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Třetí kapitola patří veřejným orgánům zabývající se ochranou zvířat. Tyto orgány jsou významné pro provádění zákonem stanovených opatření ve vztahu k živočichům a následné kontroly dodržování určených rozhodnutí. Podotknut je zde především orgán Ministerstva zemědělství, Státní veterinární správy a také Ústřední komise pro ochranu zvířat. Následně jsou zde zmíněny organizace, které jsou spojené s ochranou zvířat, a to jak českých, tak mezinárodních. Mezi nejznámější české organizace patří např. Nadace na ochranu zvířat, Liga na ochranu zvířat ČR či Svoboda zvířat. U mezinárodních lze třeba zmínit např. WSPA, RSPCA a Eurogroup for Animals.

Následně lze říci, že čtvrtá kapitola se zabývá jádrem celé bakalářské práce. Základní část tvoří charakteristika týrání zvířat v České republice, dále práce pojednává o hromadění zvířat, kde chov psů je zejména jen za účelem zisku a zvíře tak žije v ukrutných životních podmínkách, o tom i více v praktické části. Tato kapitola také popisuje způsob oznámení a postup, jak by se člověk měl zachovat v případě podezření na týrání zvířete. Nynější trestněprávní ochrana proti týrání zvířat je ukotvena v trestním zákoníku a pachatel za spáchání činu na větším počtu zvířat může být potrestán nejvyšším trestem odnětím svobody až na pět let, hovoří se však i o zpřísnění trestu.

Na závěr v analytické části, která je obsažena v kapitole páté, jsou zpracovány údaje o zvolené kauze týraných psů, ke které došlo v Kamenici nad Lipou. Zpočátku jsou zmíněny základní informace o množárnách, dále již první zmínky o nevhodném chovu psů v daném městě a probíhající prohlídky Krajské veterinární správy. Cílem zjišťování informací o této kauze bylo především zjistit v jakém prostředí byli psi chováni, v jakém stavu byli předáni veterinární službě a jak závažně pachatelé porušili ustanovení zákona. Zájem spočíval i o umístění psů do náhradní péče a o jejich zdravotní stav, avšak nejpřekvapivějším závěrem bylo rozhodnutí soudu. Z tohoto důvodu jsem se snažila v šesté kapitole odhalit kolik nelegálních množíren se v České republice přibližně nachází, kolik si jsou množitelé schopni za rok vydělat a v první řadě najít řešení proti tomuto nelegálnímu chovu zvířat a zmínit i vlastní názor.

1 RELACE ČLOVĚKA KE ZVÍŘATŮM

Historie člověka je podstatně spojena s životem zvířat už od samého zrodu jejich existence. Po celý čas je tento vztah však z velké části založen na hospodářském zužitkování či celkové devastaci. Člověk, i přes svůj rozvoj, ovlivňuje nejen zvířata, ale i přírodu spíše negativním způsobem. Byl to právě on, kdo se stal pánem tvorstva, a nejen že vše podřizuje pokroku, což je bezpochyby dobře, ale ostatní živé bytosti na této planetě v podstatě jen využívá, používá a zneužívá ve svůj prospěch.

I přesto že v posledních letech dochází k značnému posunu lidského myšlení, je třeba i tak neustále naléhavě zlepšovat ochranu zvířat posilováním lidské taktosti a soucitu, a to pomocí výchovy a působením nevládních organizací. Významnou roli v této oblasti mají také orgány státní správy a samosprávy. (Prchalová, 2009, s. 21-24)

1.1 Vývoj vztahu člověka ke zvířeti

Společnost se shledává se vztahem člověk – zvíře už od pravěku. Nejdříve člověk zvířata lovil, později však některé druhy savců či ptáků zdomácnil. (Hess, Fialová, © 1995)

Rozvoj postoje evropského člověka k zvířatům prošel a dále prochází relativně složitým procesem. Podle Erazima Koháka proběhl ve třech hlavních etapách (středověk, novověk, demokratická revoluce). (Kohák, 2000, s. 31):

1.1.1 Středověk

Pojetí „*zvířete jako níže postaveného bližního*“ (Kohák, 2000, s. 31) převažovala v období středověku. Lidé žili se zvířaty v důvěrném vztahu, bydleli s nimi, dávali jim jména, rozprávěli s nimi, očekávali u nich pochopení i odpovědnost, ale zároveň s nimi nakládali velmi krutě a nemilosrdně. V podstatě je využívali stejně nelítostně jako vrchnost své poddané. Toto zacházení odpovídalo křesťansko – židovské náboženské tradici, která je nositelkou domněnky, že příroda a zvířata tvoří nižší svět, který byl stvořen, aby sloužil člověku. (Kohák, 2000, s. 31)

1.1.2 Novověk

V éře novověku pronikla představa zvířete jako suroviny. Mimo jiné faktory k tomu přispěla racionalistická filozofie R. Descarta, především jeho extrémní názor, že zvířata nemají žádné vědomí a nejsou tedy nic jiného než pohyblivé stroje. Bezohledně se začaly šířit pokusy na zvířatech. Kromě toho je nynější přístup ovlivněn jak průmyslovou, tak demokratickou revolucí. Průmyslová revoluce zrušila každodenní, přímý vztah člověka se zvířetem, tudíž zvíře přišlo i o minimální nárok na zřetel. (Kohák, 2000, s. 31-32)

1.1.3 Demokratická revoluce

S demokratickou revolucí přišly myšlenky milosti a omezování organizace společnosti na vyšší a nižší. Zvířata začala být chápána jako subjekty, nikoli jako stroje či nástroje. Také se začal rozšiřovat názor, že zvířata jsou vnímající, rozumné bytosti s fyziologií a procesy velmi srovnatelnými s člověkem. (Kohák, 2000, s. 32)

1.2 První významné změny

K prvním významným změnám na úseku práva dochází v 17. století. V britské kolonii Massachusetts v roce 1641 byl přijat první zákon zabývající se týráním zvířat. Ten zakazoval ubližování či surovosti na zvířecích tvorech, kteří se chovají pro užitek člověka. V Evropě vstoupily v platnost první zákony na ochranu zvířat v Anglii v roce 1822, kde také došlo o dva roky později k vytvoření první organizace na ochranu zvířat s názvem Královská společnost pro prevenci krutosti na zvířatech. Stala se tak inspirací pro další evropské státy, jelikož se v nich do konce 19. století objevily obdobné společnosti. Ty už tenkrát získaly tisíce členů a začaly ovlivňovat kurs společenských změn i politické legislativy. (Kohák, 2000, s. 39-40)

V současném světě se nachází dilema vztahu člověka a ostatních zvířat. Na toto dilema se dá zásadně nahlížet ze tří hledisek:

- *„utrpení zvířat je přirozené a nezbytné pro dosažení vyšších hodnot – pro zdravou výživu, lékařský pokrok, vyšší životní úroveň lidstva – že zvířata stejně žádná práva nemají, že člověk je přirozeně pánem přírody a že trh přirozeně podřizuje slabší silnějším;*

- *odmítnutí pokrytectví a prohlášení, že různí živočichové jdou sice různí, avšak rovnoprávní – jakýkoliv zásah do přirozeného života zvířat je zásadně neoprávněný a člověk se odmítá podílet na jejich zneužívání;*
- *třetí možnost představuj hledání kompromisů, pokusů uspokojit skutečné potřeby lidstva a zároveň ostříhat základní potřeby ostatních živočichů.“ (Kohák, 2000, s. 41)*

Za zmínku stojí, že tyto tři výše uvedená hlediska byla použita i v debatě o osvobození afrických otroků v první polovině devatenáctého století. Avšak nikdo nemá právo odeprít život a svobodu nikomu jinému. (Kohák, 2000, s. 42)

1.3 Působení zvířat na psychiku člověka

I v dnešní době mají zvířata podstatnou roli například v různých odvětvích lidské činnosti či výživy. Však si jen představte, kdo z nás by se dokázal smířit s tím, kdyby najednou nebylo maso, mléko, tuk, vejce, ale také ani vlna a kůže? Jednoduše řečeno lidé by postrádali produkty z domácích zvířat. Miliarda těchto zvířat ovlivňuje lidskou společnost, a to nejen tím, že tvoří základ jejich výživy, ale také se v průběhu celé jejich historie uplatňovala jako pomocná ruka při práci na poli, převozu stavebního materiálu a evidentně též ve válkách. Za zmínku stojí také to, že se z mnohých zdomácnělých živočichů stali i opravdoví přátelé, jako jsou psi, kočky, koně nebo také okresní ptáci či akvarijní a terarijní živočichové, kteří lidem nahrazují přírodu v osamělém prostředí jejich bydlišť. (Veselovský, 2000, s. 84–85)

Mnohostranná úloha psa je významná nejen v ochraně majetku, ale i vypátrávání obětí zasypaných sněhem, odhalování netěsnosti plynového potrubí či v boji proti narkomanii. Tažná zvířata jsou v několik desítek zemích Afriky nebo Asie dosud jediným dopravním nebo tažným prostředkem. Důležité je nezapomenout také na úlohu zvířat jako pokusných objektů v medicíně i ostatních biologických vědách. Mnohdy exotické druhy zvířat jsou pro lidi zdrojem farmak, která úspěšně používají při léčbě dosud téměř neovlivnitelných chorob.

Během dvaceti let se však ukázalo, že zvířata lidem mohou prokazovat i další velice důležité služby. Bylo odhaleno, že přítomnost zvířat ovlivňuje příznivě nejen fyzický, ale i psychický stav člověka. Při vzájemném působení člověka na zvíře jsou ovlivněny četné fyziologické funkce i biochemické parametry. V poslední době se konají světové konference zabývající se příznivým vlivem zvířat na psychiku zdravých i zdravotně postižených osob každý rok. V roce 1995 se místem konání symposia stala Ženeva. (Hess, Fialová, © 1995)

1.4 Zájmová zvířata a jejich schopnost vnímat

Česká republika nyní spadá mezi státy, jejichž obyvatelé chovají velké množství zájmových zvířat, především psů a koček. I přesto, že přesné statistické údaje nejsou k dispozici, obecně se uvádí, že každá čtvrtá až pátá domácnost chová psa, a také že jednoho nebo více domácích mazlíčků vlastní až polovina českých domácností. Tím je stanovena i oblast společenského vnímání a vytváření názorů na chov a soužití lidí se zvířaty. (Müllerová, Dousek, 2016, s. 668-669)

Jak již bylo řečeno, skutečným společníkem se pro člověka stal především pes, který pro osamocené lidi bývá mnohdy jediným přítelem. Zvířata jsou v dnešním přelidněném anonymním světě výsledným spojením člověka s přírodou. (Hess, Fialová, © 1995)

Lidé také předpokládají, že zvířata, která mají vědomí a cítí radost i bolest, jsou schopna vnímat. Tato schopnost vnímat vyplývá ze schopnosti reagovat na smyslové vjemy. Dle anglického veterináře Johna Webstera z Bristolu je zvíře se schopností vnímat tvorem, pro něhož mají pocity význam, „záleží mu na nich“. Člověk by měl pochopit zvířecí svět, tj. jaké je být gorila, jaké je být pes, netopýr, červenka či mravenec. I přesto že se zvířecí smyslové vjemy a způsoby vnímání okolí zpravidla od lidského vnímání značně liší, neznamená to, že zvířata nemají vědomí a že svým způsobem necítí bolest a že netrpí. Jejich bolesti a utrpení jsou stejně tak důležité jako bolesti a utrpení nás lidí, neboť zvířata jako cítící tvorové vnímají bolest, a stejně jako my lidé v ní nemají zálibení. (Bekoff, 2009, s. 79)

2 ÚLOHA A MOŽNOSTI VEŘEJNÉ SPRÁVY V OTÁZCE OCHRANY ZÁJMOVÝCH ZVÍŘAT

Předešlá kapitola popisuje vývoj vztahu člověka ke zvířeti a jeho následné působení na člověka. Tato přibližuje vznik moderní veřejné správy, její charakteristiku, funkce a následně i strukturu veřejné správy v České republice. Dále je zde vymezen pojem welfare, přímá a nepřímá ochrana a také především zákon týkající se ochrany zvířat proti týrání.

2.1 Veřejná správa – vznik, charakteristika a funkce

Veřejná správa se dá vymezit buď materiálně či formálně. V **materiálním postavení** se nacházejí aktivity státu, které jsou financovány pomocí veřejných rozpočtů a které lze chápat jako povinnosti plněné ve veřejném zájmu. Kdežto **formální funkce** státu je vymezena funkční dělbou mezi tvorbou zákonů, exekutivou a judikaturou v procesu poskytování veřejných služeb. Stát si veřejnou službu zajišťuje přímo či nepřímo prostřednictvím svých orgánů. (Pomahač, 2013, s. 2)

2.1.1 Vznik moderní veřejné správy na území dnešní ČR

Vznik moderní veřejné správy bývá přidělován roku 1848, i když její vývoj trval déle. Hovoří se o tzv. premoderním období, které lze přibližně vymezit mezi lety 1740-1848, jednak v první řadě nástupem průmyslové revoluce a postupným přerodem dosavadní stavovsky uspořádané feudální společnosti ve společnost moderní. (Valeš, 2006, s. 41)

Soudobý systém uspořádání veřejné správy v České republice se rozvíjel od listopadové revoluce v roce 1989 a prošel 3 významnými etapami:

- 1) *„transformace systému komunistické moci v demokratický systém veřejné správy;*
- 2) *reforma VS – vytvoření regionálního článku veřejné správy, obcí třetího typu a zrušení okresních úřadů;*
- 3) *vstup ČR do Evropské unie.“*

Veřejnou správu můžeme také z územního hlediska rozvrstvit na:

- 1) *„nadnárodní úroveň;*
- 2) *národní úroveň;*

- 3) *regionální úroveň;*
- 4) *mezoregionální (okresní) úroveň;*
- 5) *místní úroveň.*“ (Valeš, 2006, s. 34)

Česká republika vstoupila 1.května 2004 do EU a na území ČR tak začala vykonávat veřejnou správu – ať už přímo či především zprostředkovaně – rovněž orgány Evropské unie (Evropská komise a její generální ředitelství, evropský statistický úřad Eurostat a řada dalších). Vláda jako nejvyšší orgán státní správy, jednotlivá ministerstva a zbylé centrální úřady reprezentují především národní, resp. celostátní úroveň VS. Mezi ně spadá celá řada státních institucí – Úřad pro průmyslové vlastnictví, Úřad pro hospodářskou soutěž, Český statistický úřad apod. Zpravidla vedoucí jmenovaný vládou stojí v jejich čele.

Ačkoli veřejná, resp. státní správa je součástí moci výkonné, podstatně se podílí na národní úrovni i na normotvorbě. Nejvlivnější pravomocí je v tomto směru zákonodárná iniciativa vlády. (Valeš, 2006, s. 34)

2.1.2 Charakteristika veřejné správy

Na veřejnou správu a její strukturu se lze dívat ze dvou hledisek:

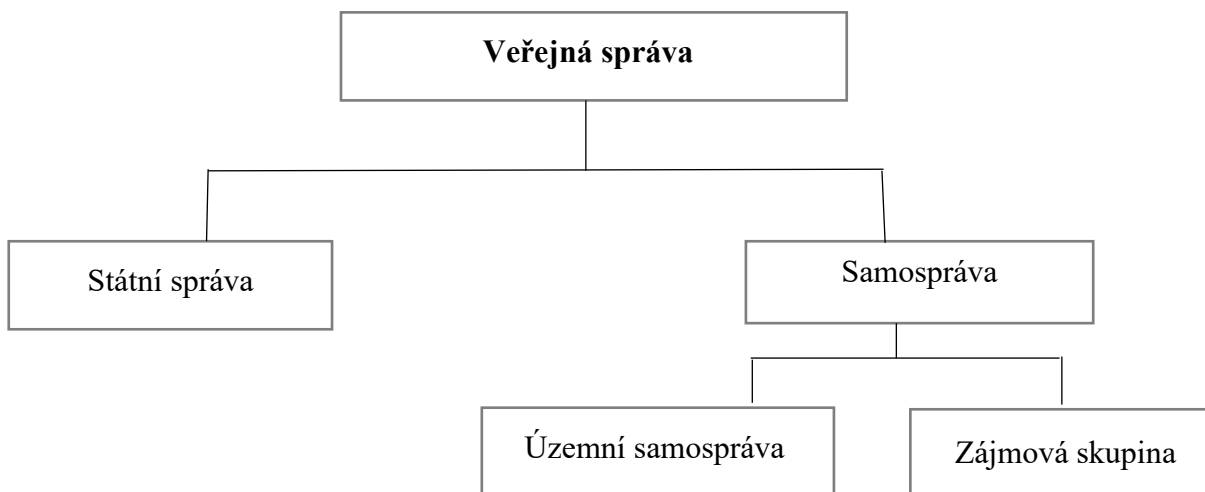
- 1) *„z hlediska toho, zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu;*
- 2) *z hlediska geografického, tzn. zda se jedná o ústřední, územní případně místní správu.*“
(Provazníková, 2009, s. 11)

Na základě prvního kritéria lze veřejnou správu vnímat jako systém, jenž je tvořen dvěma hlavními subsystémy: klíčový subsystém reprezentuje **státní správa** a druhý subsystém představuje samospráva, resp. **veřejná samospráva**.

Státní správa je vykonávána státem pomocí souhrnu institucí, a to přímo, či nepřímo (územní samosprávou).

Veřejná samospráva v dřívějším pojetí delegovala správu na jiné, nestátní subjekty. Samospráva je tudíž projevem decentralizace a demokracie, také má kompetence provozovat své záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci zákonem stanovenými předpisy. Může mít formu územní a zájmové samosprávy.

V první situaci se jedná o zastupování zájmů specifického území (resp. osob zde bydlících), v následujícím případě jde o zastupování zájmů osob spojených především určitými společnými zájmy (např. profesní komory). Takto vymezenou veřejnou správu lze zobrazit schematicky na obrázku 1.

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

Zdroj: zpracováno dle (Provazníková, 2009, s. 12)

Územní samospráva vykonává veřejnou správu dle stanovené působnosti a ekonomických podmínek na menším území, než je stát (obce, kraje, země).

Podle druhého kritéria, je územní veřejná správa vykonávána uvnitř příslušných územně byrokratických jednotek, na které je stát rozdělen. Na základě uvedeného vymezení lze potvrdit, že územní veřejnou správu tvoří ty organizace, které nemají formu ústředních orgánů. Dále je třeba rozlišovat, zda jde o územní orgány veřejné správy se všeobecnou působností a omezenou působností a dále orgány samosprávy a státní správy.

Vzhledem k vybrané organizaci v určitém státě se může stát, že ve stejné územně administrativní jednotce bude vykonávána státní správa i samospráva, a to buď jedním orgánem, nebo dvěma od sebe oddělenými orgány. Také zde může fungovat výhradně státní správa či jen samospráva. (Provazníková, 2009, s.11-12)

2.1.3 Funkce veřejné správy

Veřejná správa zajišťuje poskytování činností související s veřejnými službami, s řízením veřejných záležitostí a zajišťuje záležitosti ve veřejném zájmu.

Mezi funkce VS patří celkem pět funkcí, a to:

- a) **funkce mocenská** – která realizuje svoji moc prostřednictvím právního úřadu;
- b) **funkce ochranná** (bezpečnostní) – má na starosti ochranu a bezpečnost státu;
- c) **funkce organizační** – zajišťuje státní záležitosti;
- d) **funkce regulační** – zajišťuje dohled na demokratickou společnost;
- e) **služba veřejnosti** – jedná o činnosti poskytované ve veřejném zájmu.

Veřejná správa dále zajišťuje vydávání správních aktů a přehled organizací, které tuto činnost přímo vykonávají. (Káňa, 2014, s. 10-11)

2.2 Struktura veřejné správy v ČR

Veřejná správa v ČR se skládá ze soustavy orgánů **státní správy** a **územní samosprávy** a vazeb mezi nimi.

Státní správa je přímo, nebo zprostředkovaně ovládána ústřední vládou, která reprezentuje nejvyšší orgán moci výkonné a politické. Jedná se o orgán, který má všeobecnou působnost a v oblasti správy kontroluje, slučuje a uvádí do vzájemného souladu činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy. Mezi následující ústřední orgány se specializovanou působností patří ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy (např. ČSÚ, Český úřad zeměměřičský a katastrální). Významným znakem státní správy je jednotná úprava výkonu pro celé území státu daná zákonem. Ta je charakterizována omezenou funkční samostatností v rozhodování, vertikální hierarchickou strukturou a podřízeností nižších orgánů státní správy vyššími orgány, dále převládá monokratický způsob rozhodování, ustavování orgánů státní správy se děje obvykle jmenováním.

Na stupni **územní veřejné správy** existuje v ČR tzv. **smíšený model**. Na obou úrovních, jak na obci, tak kraji, je státní správa i samospráva prováděna v rámci jedné územně administrativní jednotky. V situaci, kdy státní správu vykonávají orgány samosprávy, hovoříme o **přenesené státní správě**, či státní správě vykonávané v přenesené působnosti.

V ČR se nachází v současnosti dvoustupňový systém územní státní správy. První stupeň tvoří obecní úřady, popřípadě pověřené obecní úřady či úřady s rozšířenou působností vykonávající řadu úkolů státní správy v rámci přenesené působnosti. Druhý stupeň se skládá

z krajských úřadů, které vznikly na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.

Dvoustupňový systém existuje i ze strany samosprávy. Na základě Ústavy ČR je zásadní jednotkou územní samosprávy **obec** (místní samospráva). Vyším stupněm jsou pak vyšší územní správní celky nazývané se **kraje**. Na území České republiky je nyní vymezeno 14 územních samosprávných celků – krajů. (Provazníková, 2009, s. 24-25, 27)

2.3 Ochrana pohody zvířat-welfare

Pohoda zvířat neboli welfare představuje symetrickou situaci, ve které je zvíře schopné se bezprostředně vyrovnat svými vlastními silami s působením životního prostředí. Snaží se při tom vyhnout strádání, zachovat si zdraví, možnost rozmnožování a plnou životnost. Význam welfare zvířat a úroveň jejich ochrany proti trápení jsou stanoveny způsobem jejich života, u zvířat v dohledu člověka pak způsobem jejich chovu a využívání.

2.3.1 Zásady a kritéria charakterizující pohodu zvířat

Podmínky chovu a využívání zvířat jsou v dnešní době v značné míře usměrňovány právní úpravou. Dokonalé **uskutečnění pohody požadované zvířetem** je přijatelné jen v úrovni teoretické, věcný ani takový stav nelze zjistit. Je vhodné respektovat, že živočichové pociťují pohodu jinak než lidé (např. rozdíl mezi teplokrevnými a studenokrevnými obratlovci, také například čichové a sluchové vjemy, výskyt nebo absence potních žláz). Zvířete se lze těžko zeptat, jak se cítí.

Uskutečnění podmínek pohody zvířat na úrovni morální je reprezentováno takovými výhodami, o nichž si člověk myslí, že zvířeti naplňují dojem spokojenosti. Dalšími přijatelnými podmínkami pohody jsou **podmínky na úrovni právní**, tj. na úrovni nařízené a vymahatelné podle náležitých platných předpisů. Tímto způsobem předepsané podmínky zpravidla chrání zvířata před bolestí a týráním a jsou střední cestou mezi podmínkami na úrovni morální a podmínkami ekonomickými.

Jestliže podmínky pohody splňují pouze stupeň zachování života zvířat, jde o podmínky, při nichž zvířata strádají, poněvadž jsou v nedostatečné míře zabezpečeny jejich fyziologické a biologické požadavky. Nejčastější metodou pro posuzování podmínek pohody zvířat je hodnocení na základě výhrad stanovených Britskou radou pro welfare zvířat (Farm Animal

Welfare Council – FAWC), proslulých jako „**pět svobod**“, novelizovaných v roce 1993 v tomto významu (Müllerová, Dousek, 2016, s. 639-642):

1. **„Odstranění hladu, žízně a podvýživy** – neomezený přístup ke krmivu a čerstvé zdravotně nezávadné vodě nebo tekutinám (mlezivo, mléko u mláďat) a v množství nezbytném pro zachování zdravotního stavu a životní energie (vyloučení metabolických poruch).
2. **Odstranění nepohodlí** – zajištění odpovídajícího prostředí včetně zabezpečení před nepřízní makroklimatu, zabezpečení odpočinku atd.
3. **Odstranění příčin vzniku bolesti a nemoci** – odstranění rizikových faktorů (například kluzké podlahy, ostré předměty), prevence onemocnění a nálezů.
4. **Možnost projevů normálního chování** – možnost realizace normálních etologických aktivit a sociálních kontaktů příslušných podle druhu, pohlaví a věkové kategorie zvířat.
5. **Odstranění strachu a deprese (úzkosti)** – omezení bezdůvodného působení negativních a stresových vlivů (například omezení společného chovu antagonistických jedinců nebo druhů) a zabezpečení podmínek, jež vylučují mentální strádání.“ (Dousek, 2010, s. 47)

Výše uvedených „pět svobod“ nám poskytuje užitečný souhrn pravidel k přispění životní pohody zvířat. Avšak odpověď na otázku, zda určitý živočich trpí, pokud není některá z podmínek splněna, či jak velké utrpení snáší, se nelze dozvědět.

Vznik těchto podmínek má umožnit zvířeti prožít život na jisté úrovni spokojenosti, bránit a minimalizovat negativní stresové vlivy. (Müllerová, Dousek, 2016, s. 644)

2.4 Základní rysy právní úpravy

Po roce 1989 si společenské klima vynutilo vydání právních předpisů k ochraně zvířat, a dne 15. 4. 1992 byl proto Českou národní radou schválen zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. (Müllerová, Dousek, 2016, s. 650) Smyslem právních předpisů v odvětví ochrany zvířat proti týrání je dozor nad všemi zvířaty na základě odlišných podmínek a činností, které s nimi vykonává člověk v kontextu s jejich chovem.

V dnešní době nalezneme ochranu zvířat v řadě právních předpisů. Tento souhrn právních předpisů je tak široký, že je vhodné jej dělit na dvě oblasti, a to na tzv. přímou a nepřímou ochranu zvířat proti týrání. (Státní veterinární správa, © 2016-2019c)

2.4.1 Přímá ochrana zvířat proti týrání

Tato část ochrany zahrnuje právní předpisy, jejichž úkolem je vymezit, zakázat a postihnout působení považované za týrání zvířat.

Přímá ochrana zvířat proti týrání je obsažena v následujících předpisech (tabulka 1 a 2):

Tabulka 1: Předpisy ČR přímé ochrany zvířat proti týrání

Předpis	Název předpisu
208/2004 Sb.	Vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat
411/2008 Sb.	Vyhláška č. 411/2008 Sb., o stanovení druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči
4/2009 Sb.	Vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě
114/2010 Sb.	Vyhláška č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu
418/2012 Sb.	Vyhláška č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování
419/2012 Sb.	Vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat
246/1992 Sb.	Zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání
40/2009 Sb.	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
5/2009 Sb.	Vyhláška č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu
3/2009 Sb.	Vyhláška č. 3/2009 Sb., o odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat proti týrání
346/2006 Sb.	Vyhláška č. 346/2006 Sb., o stanovení bližších podmínek chovu a drezúry zvířat

Zdroj: zpracováno dle (Státní veterinární správa, © 2016-2019e)

Tabulka 2: Předpisy EU přímé ochrany zvířat proti týrání

Předpis	Název předpisu
2009/1099	Nařízení Rady (ES) č. 109/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování (Text s významem pro EHP)
2005/1	Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2009 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a..
2004/882	Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů..
2003/1040	Nařízení Rady (ES) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek
1997/1255	Nařízení Rady (ES) č. 1255/97 týkající se kritérií Společenství pro stanice zastavení při přepravě a měnicí plán cesty, uvedené v příloze ke Směrnici..

Zdroj: zpracováno dle (Státní veterinární správa, © 2016-2019e)

2.4.2 Nepřímá ochrana zvířat proti týrání

Jednání se zvířaty a ochrana jejich pohody a zdraví vymezují předpisy jež jsou součástí nepřímé ochrany zvířat. Jde o nařízení, ve kterých není základním účelem ochrana zvířat proti týrání, ale jejichž významem i tak k ochraně zvířat vedou. Zabývají se veterinární a rostlinolékařskou péčí, chovem a zdravím zvířat, obchodováním se zvířaty, dále upravují krmiva, ochranu přírody a životního prostředí, myslivost a rybářství, léčiva a chemické látky a také ochranu veřejného zdraví. (Státní veterinární správa, © 2016-2019b)

Důležité je zmínit, že součástí jsou i dohody a smlouvy s Radou Evropy, které jsou uvedeny v tabulce 3, neboť tvoří základ předpisů pro ochranu zvířat v Evropském společenství a jsou v obecných zásadách i součástí předpisů.

Tabulka 3: Dohody a smlouvy Rady Evropy

Předpis	Název předpisu
118/2006 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 118/2006 Sb.m.s., o sjednání Protokolu o změně Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné... <i>Účinnost od: 2.12.2005</i>
116/2003 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 116/2003 Sb.m.s., o přijetí Evropské dohody o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké... <i>Účinnost od: 1.10.2003</i>
114/2003 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 114/2003 Sb.m.s., o přijetí Evropské dohody o ochraně jatečných zvířat (č. 102) <i>Účinnost od: 21.9.2003</i>
21/2000 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 21/2000 Sb.m.s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely <i>Účinnost od: 24.3.1999</i>
20/2000 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 20/2000 Sb.m.s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě <i>Účinnost od: 24.3.1999</i>
19/2000 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 19/2000 Sb.m.s., o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat v zájmovém chovu <i>Účinnost od: 24.3.1999</i>
200/1998 Sb.	Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 200/1998 Sb., o sjednání Protokolu týkajícího se sanitárních a fytosanitárních opatření a opatření na... <i>Účinnost od: 20.8.1998</i>

Zdroj: zpracováno dle (Státní veterinární správa, © 2016-2019a)

2.5 Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání

Zásadním právním předpisem v části ochrany zvířat proti týrání je zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů („dále jen zákon“). Následující zákon vychází z myšlenky, že „zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zaslouhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka“. (Zákon č. 246/1992 Sb.)

Jednat se zvířaty ohleduplně a úsilí je ochránit před týráním, narušováním jejich zdraví či bezdůvodným usmrcováním v dopadu lidského vystupování, ať už se jedná o zvířata v lidské péči či nezávisle žijící, je hlavním cílem zákona (§ 1). U zdomácněných zvířat nebo jiných zvířat nacházejících se v lidské péči je nejdůležitější hlavně to, aby měla příznivé životní podmínky (welfare), především přijatelnou potravu, napájení, dostatek prostoru a další nepostradatelné podmínky k životu počítaje ohleduplného nakládání. Jedná-li se o volně žijící zvířata pohybující se v přírodě, zákon jejich ochranu zabezpečuje jen jednotlivým způsobem – „stanoví zakázané způsoby jejich usmrcování a odchyty, zakázané činnosti s volně žijícími zvířaty a zajišťování welfare pro odchycená handicapovaná zvířata.“ Následující dozor nad volně žijícími zvířaty obstarává další legislativa na oddílu ochrany přírody jako například zákaz usmrcování a odchyty obzvláště chráněných živočichů. **Etická příčina** neboli etické přesvědčení naší společnosti byly primárním motivem pro vznik tohoto zákona.

Zákon se skládá jednak z obecných ustanovení, ale také ze zvláštních částí věnované několika základním skupinám zvířat, pro něž ustanoví specifickou úpravu podle jejich požadavků. Obecná ustanovení se týkají především definice týrání jeho zákazu, zákazu propagace týrání, regulace usmrcování zvířat a jejich přepravy.

„Zákon v dalších pasážích zvířata systematicky člení na:

- *zvířata hospodářská (§ 3 písm. d)*
- *zvířata v zájmových chovech (§ 3 písm. e)*
- *volně žijící zvířata (§ 3 písm. b)*
- *pokusná zvířata (§ 3 písm. j)*

a podle tohoto rozčlenění pro ně stanoví ochranný režim.“ (Prchalová, 2009, s. 35)

To vše lze najít v obecné, druhé a třetí části zákona.

Na základě § 4 zákona se za týrání považuje: „*nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly.*“ (Zákon č. 246/1992 Sb.)

Ve čtvrté a páté části zákona je obsažena jak ochrana hospodářských zvířat, tak zvířat v zájmových chovech, volně žijících a také ochrana pokusných zvířat. I když hospodářská zvířata a zvířata v zájmových chovech jsou pokaždé nebo alespoň mají být v dobročinné péči, nezávisle žijící zvířata žijí z velké části ve volné přírodě. Laboratorní zvířata jsou především pokusná zvířata nacházející se v lidské péči, ale není vyloučeno, že se provádí pokusy i na volně žijících zvířatech (pokus je zde nadmíru definován). Navíc zákon definuje handicapovaná zvířata, která žijí volně, avšak ztratila šanci v přírodě přežít. Zákon kromě toho v rámci kategorie zvířat v zájmových chovech určí podkategorii tzv. zvířat vyžadujících zvláštní péči a speciální povinnosti chovatelů při péči o ně. (Prchalová, 2009, s. 36) Zákon též stanoví úřední záruky této ochrany zvířat. V části šesté se nacházejí orgány ochrany zvířat, jejich působnost či výkon dozoru v této oblasti a sedmá část náleží přestupkům páchaným na zvířatech. Dle § 27 se „*Fyzická osoba se dopouští přestupku, tím že, propaguje týrání zvířat, týrá nebo utýrá zvíře, usmrtí zvíře atd.*“ (Zákon č. 246/1992 Sb.)

3 VEŘEJNÉ ORGÁNY ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU ZVÍŘAT A ORGANIZACE S NIMI SPOJENÉ

Jak je výše zmíněno, šestá část zákona patří orgánům, které chrání živočichy. Následující orgány zabezpečují schopnost státní správy, resp. splnění státních úkolů dle zákona a na jeho základě.

„Těmito orgány jsou:

- 1. Ministerstvo zemědělství zahrnující ústřední komisi (dřívější Ústřední komise na ochranu zvířat)*
- 2. orgány veterinární správy*
- 3. obecní úřady obcí s přenesenou působností*
- 4. ve vymezených případech Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany*
- 5. v oblasti ochrany pokusných zvířat příslušné ústřední orgány státní správy a Akademie věd ČR.“ (Prchalová, 2009, s. 125)*

Obce ve stanovém rozsahu též vykonávají působnost na úseku ochrany zvířat.

V první řadě se ochranou zvířat zabývají Ministerstvo zemědělství a Státní veterinární správa.

3.1 Ministerstvo zemědělství České republiky

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy, který se zabývá ochranou zvířat proti týrání. Nejen že reguluje výkon státní správy, nařizuje zásadní úkoly v této oblasti, ale také je usměrňuje, koordinuje a obstarává jejich kontrolu. Spolu s Akademií věd, vysokými školami a nevládními organizacemi, které jsou součástí plnění úkolů v oblasti ochrany zvířat, udržuje ministerstvo neustále kontakt. Také tento orgán potvrzuje statut a jednací řád ústřední komise. (Prchalová, 2009, s. 126)

3.2 Ústřední komise pro ochranu zvířat a Státní veterinární správa

Ministerstvo zemědělství si k plnění úkolů zřídilo Ústřední komisi pro ochranu zvířat a v jeho resortu se také nachází Státní veterinární správa jako správní úřad a nejvyšší orgán veterinární správy s celorepublikovou působností.

3.2.1 Ústřední komise pro ochranu zvířat

Ministr zemědělství zřídil tuto komisi, jako svůj odborný poradní orgán, dne 1. září 1993 dle § 21 odst. 2 zákona č. 246/1992., o ochraně zvířat proti týrání. Její působnost a předmět činnosti vychází ze zákona a přizpůsobuje se statutem a jednacím řádem. Komise je kompetentní orgán ochrany zvířat, který doporučuje postup a koordinuje plnění povinností na úseku ochrany zvířat. Taktéž se podílí i na tvorbě a obměně odpovídajícího zákonodárství. (Nadace na ochranu zvířat, © 2006)

Předsedu a členy této ústřední komise jmenuje a odvolává ministr zemědělství po domluvě s ministrem životního prostředí z odborníků navržených oprávněnými státními orgány dle § 21 zákona.

Ústřední komise pro plnění svých úkolů vytvořila 4 výbory:

- „výbor pro ochranu hospodářských zvířat
- výbor pro ochranu volně žijících zvířat
- výbor pro ochranu zvířat v zájmových chovech
- výbor pro ochranu pokusných zvířat.“ (Prchalová, 2009, s. 128)

Dnes je tato komise součástí úřadu, jenž zastřešuje též zájmy podnikatelů v zemědělství, v chovu a dodávání pokusných zvířat i jiných podnikatelů chovajících a využívajících zvířata. (Prchalová, 2009, s. 129)

3.2.2 Státní veterinární správa

Státní veterinární správa pomocí krajských veterinárních správ především provádí kontrolu zda jsou dodržovány povinnosti uložené chovatelům, dovoluje či zakazuje chov druhů zvířat, která potřebují zvláštní péči, dále umožňuje vydat či odejmout potvrzení o povolení silničního dopravního prostředku pro přepravu hospodářských zvířat, předkládá návrhy obecním úřadům obcí s rozšířenou působností k přezkoumání přestupků a správních deliktů, které vyplývají z překročení povinností uložených chovatelům v sektoru ochrany zvířat. (Ministerstvo zemědělství, © 2009-2019)

Tato správa sama za sebe především zpracovává a uskutečňuje projekt ochrany zvířat, provádí dozor a dodržuje úkoly z nařízení ES, též spolupracuje na úseku dozoru s Radou

Evropy, Evropskými společenstvími a třetími státy, řídí centrální evidenci dopravců zvířat a obstarává zvyšování odborné kvalifikace úředních veterinárních lékařů. (Prchalová, 2009, s. 130)

3.3 České organizace spojené s ochranou zvířat

V ČR se nachází i několik desítek organizací zabývajících se zvířaty, ochranou práv zvířat a jejich odchytem. Velmi důležitou roli v této oblasti však hrají nevládní neziskové organizace, ke kterým v České republice patří např. Nadace na ochranu zvířat, Liga na ochranu zvířat ČR, Obránci zvířat, Společnost pro ochranu zvířat, Svoboda zvířat, Nadace pro opuštěná zvířata, Nadace Animal SOS či Asociace ochránců zvířat a spousta dalších.

3.3.1 Nadace na ochranu zvířat

Nadace na ochranu zvířat je nevládní nezisková organizace spojena se statutem nadace. Paní Marcela Lund, Česká zemědělská univerzita v Praze, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně a Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně jsou zakladateli této nadace. Už od svého založení (r. 1994) zastupuje nadace zájmy a práva zvířat, a především se stará o jejich pohodu. (Nadace na ochranu zvířat, © 2006)

Posláním této nadace je nepřetržitě zdokonalovat spojitost člověk – zvíře – životní prostředí, pomáhat snížit bolest a zabezpečit dostatečné životní podmínky zvířat chované v lidské péči, držené v zajetí, ale i zvířat volně žijících. Tato funkce vyplývá z myšlenky, že kterýkoli život (nikoli jen lidský) vykazuje svou individuální neopakovatelnou hodnotu a že v přírodě existují reciproční vazby, které udržují všechny živé organismy při životě a také udržují rovnováhy celého ekosystému. (Fórum dárců, b. r.)

Díky členství v mezinárodních organizacích RSPCA, WSPA a Eurogroup for Animal Welfare se též nadace účastní na celosvětových projektech a propagacích na ochranu zvířat.

Nadace spolupracuje i se zahraničními státními i nevládními organizacemi, zabývajících se ochranou zvířat a přírody a také s prominentními světovými znalci v tomto oboru. Finanční prostředky pro své působení získává nadace prostřednictvím dárcovství občanů a firem, z příspěvků a grantů z velké části zahraničních charitativních organizací. Přibližně jí pomáhá 800 registrovaných dárců a jejím mediálním partnerem je Český rozhlas 2. Spolupráci pravidelně také udržuje s redakcí pořadu Česká televize „Chcete mě?“, ve kterém

je moderátorkou zpěvačka Marta Kubišová, která patří mezi členku správní rady Nadace. Díky ní spolu s nadací byl založen 1. července 2005 Institut Nadace na ochranu zvířat, o. p. s. (INOZ). Institut sdílí s Nadací stejné poslání, které uskutečňuje pomocí:

- „vzdělávací a osvětové činnosti v oblasti ochrany zvířat, přírody a životního prostředí;
- informační a poradenské činnosti v oblasti ochrany zvířat, přírody a životního prostředí;
- národní a mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany zvířat, přírody a životního prostředí.“ (Nadace na ochranu zvířat, © 2006)

3.3.2 Liga na ochranu zvířat ČR

Dalším významným útvarem pro ochranu zvířat je spolek s názvem Liga na ochranu zvířat ČR. Jeho motivací je aktivní působení pro zavedení kulturního a lidského vztahu k živé přírodě, ke všem živočišným druhům v souladu se Všeobecnou deklarací práv zvířete, ostatních smluv a dohod v zájmu ochrany zvířat. Při respektování svých stanov je Liga nezávislá na státních a jiných veřejných orgánech.

Liga vznikla v roce 1990 a s jejím vznikem je spojeno jméno již zemřelé akademické malířky paní Matyldy Dorazilové, která se pomocí zvířatům zabývala několik desítek let a položila základy ochranné činnosti.

V současnosti je Liga největší organizací svého druhu a má vliv na celé území České republiky. Součástí Ligy jsou i členské organizace, které nesou název Liga na ochranu zvířat + jméno místa, kde daná místní organizace působí. Dnes je jich 10, a to v Olomouci, Bzenci, Jaroměři, Táboře, Kutné Hoře, Liberci, Jablonci nad Nisou, Plzni, Praze, a Praze 4. Jednotlivé Ligy se starají ve svých útulcích o opuštěná zvířata (v první řadě psy a kočky), a zaručují též péči o zraněné volně žijící živočichy (např. dravce, veverky, ježky a jiné.). Jednotlivé organizace Ligy také připravují úspěšné akce pro veřejnost – např. Jablonec Soutěž voříšků).

Finanční prostředky získává tento spolek pro svůj chod zejména ze sponzorských darů fyzických a právnických osob, od příznivců tohoto spolku, z příspěvků měst a obcí, prostřednictvím veřejných sbírek, ale také např. dědictvím a v minulosti aukcemi uměleckých děl. (Liga na ochranu zvířat ČR, © 2015–2019)

3.3.3 Svoboda zvířat

Svoboda zvířat je od roku 1944 celostátní neziskovou organizací zabývající se ochranou práv zvířat, která se snaží změnit přístup lidí ke zvířatům. Vychází z úmyslu, že každý život má svůj vlastní neopakovatelný význam. Zásadním **úsilím této organizace je však změnit názor na zvířata tak, aby byla vnímána jako tvorové, kteří mají hodnotu sami o sobě**. Celé působení SZ je založeno na myšlence proti násilí a neporušení osobní svobody jedince.

Svoboda zvířat uskutečňuje kampaně zabývající se ukončením chovu tzv. kožešinových zvířat a snížení prodejnosti pravých kožešin, za nahrazení pokusů na zvířatech a za cirkusy bez zvířat. V rámci těchto kampaní pořádá také petiční akce, demonstrace, připomínkuje návrhy zákonů atd. Svoboda zvířat je spojena jak s českými organizacemi na ochranu zvířat, tak i organizacemi ze zahraničí, které kontrolují podobné cíle. Je členem **Aliance za módu bez kožešin – Full Free Alliance** (koalice sdružující organizace na ochranu tzv. kožešinových zvířat z celého světa), **ECEAE** (Evropská koalice za ukončení pokusů na zvířatech) a **ENDCAP** (Evropské sítě za ukončení držení volně žijících zvířat v zajetí). Kromě těchto organizací SZ spolupracuje s dalšími zahraničními partnery z Evropy (**InterNICHE** – Mezinárodní síť pro vzdělávání lidí, **VIVA** – Mezinárodní hlas vegetariánů pro zvířata, **RSPCA**, **WSPA**) i USA (**HSUS** – Humánní společnost Spojených států). Organizace se také snaží navázat kontakt a spolupráci s vládními orgány na ochranu zvířat, a to s Ústřední komisí pro ochranu zvířat, Státní veterinární správou a Ministerstvem zemědělství.

Financování činnosti SZ představují zhruba 68 % příjmů dary od drobných dárců a členské příspěvky. Zhruba 7 % představují granty, které zpravidla náleží Sekci na ochranu koček. Zbytek opatří Svoboda zvířat díky prodeji prospektů a také z uspořádání kulturních, sportovních nebo společenských akcí, jejíž výtěžek jde na dobročinný účel. SZ nepřijímá peníze od firem, které vydělávají z využívání zvířat. (Svoboda zvířat, © 2009)

3.4 Mezinárodní organizace spojené s ochranou zvířat

Za zmínku však také stojí řada mezinárodních organizací. Mezi nejvýznamnější patří např. WSPA, RSPCA, Eurogroup for Animals a další.

3.4.1 WSPA (World Society for the Protection of Animals)

Celosvětová společnost na ochranu zvířat WSPA je mezinárodní organizace na ochranu zvířat, která existuje už více než 45 let. Její sídlo se nachází v Londýně a má pobočky po celém světě. Dnešní struktura organizace byla vytvořena v roce 1981. WSPA zajišťuje více než 400 organizací z více než stovky zemí celého světa. Finančně podporuje projekty zabývající se záchrannými programy a ochranou zvířat, pořádá kampaně a organizuje výchovné programy. (Nadace na ochranu zvířat, © 2006)

Tato organizace pomáhá světu vidět, jak důležitá zvířata jsou pro člověka všechny, zařadila zvířata do globální agendy, inspiruje lidi, aby změnili životy zvířat k lepšímu, a také ukončuje utrpení zvířat, protože zvířata mají právo žít bez bolesti. (World Animal Protection, © 2019)

3.4.2 RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals)

RSPCA aneb Britská společnost zabývající se prevencí krutosti na zvířatech byla založena již v roce 1824 a v roce 1840 se její patronkou stala královna Viktorie. Tato organizace na ochranu zvířat patří mezi nejstarší organizace svého druhu a je největší na světě. V současnosti pro tuto organizaci pracuje 328 vyškolených inspektorů, kteří konají svou činnost v konkrétních případech. (Nadace na ochranu zvířat, © 2006)

RSPCA jako první zavedla zákon na ochranu zvířat a tvrdě pracuje na tom, aby všechna zvířata mohla žít bez bolesti a utrpení. (RSPCA, © 2019)

3.4.3 Eurogroup for Animals

Eurogroup je organizace představující nejvýznamnější instituce zabývající se ochranou zvířat ze všech členských států EU. Byla založena v roce 1980 a již více než 35 let spolupracuje s 54 členy ve 24 členských státech na zlepšení ochrany zvířat. Jejím cílem je uplatnit zájmy zvířat v evropských institucích. Tato organizace je také zprostředkovatelem mezi ochranářskými organizacemi a institucemi Evropské unie. Snaží se o realizaci zákonů a nařízení řešících ochranu zvířat do zákonodárství EU a jejich členských států. (Eurogroup for Animals, © 2018)

4 TÝRÁNÍ ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE

Z hlediska právní úpravy nelze podat obecnou definici týrání zvířat. Pojem týrání lze spíše zařadit do právní kategorie, která formuluje zakázané způsoby nakládání se zvířaty ve vztahu k určitému místu a času. **Týrání**, toto pojetí vzniklo z latinského *crudelitas* a jeho význam se během středověku z velké části soustředil ke sdružování zlých nápadů a špatných jednání. S utrpením zvířat se začal pojem týrání spojovat teprve přibližně v 16. století, kdy začal zahrnovat takové způsoby usmrcování zvířat týkající se zabavení publika. V první řadě docházelo pouze k takovým krvavým „sportům“, jako byly kohoutí zápasy či provokace medvědů, býků, psů, opic a dalších zvířat.

Až s rostoucím chápáním společnosti o povaze zvířat jako cítících bytostí se pojem týrání postupně začal šířit, především i o jiné než záměrné formy krutosti a o jiné než veřejně prováděné týrání.

V dnešní době rozsah zakázaných forem týrání přibližně zahrnuje:

- neopodstatněné a brutální zacházení se zvířetem (např. bití a jiné podoby úmyslného působení fyzické bolesti);
- vystavování zvířete přebytečné nebo neodůvodněné bolesti, stresu či nadměrné zátěži;
- konání nedovolených zásahů na zvířeti (např. zkracování uší či ocasu, nebo jiné chirurgické zákroky ke změně vzhledu zvířete);
- cvičení nebo používání zvířat k zápasům;
- přetěžování zvířat, například nucení je k výkonům nebo činnostem, ke kterým nejsou kvalifikovaná biologicky nebo tělesně;
- nedodržení pravidelné péče o zvíře;
- podávání nedovolených látek zvířeti – to se může týkat látek dopingových, jedovatých nebo jinak zdraví škodlivých;
- hromadění zvířat – chov domácích zvířat (nejčastěji koček nebo psů) v nadměrném či patrně nepřiměřeném množství. (Müllerová, Stejskal, 2013, s. 84-85)

4.1 Hromadění zvířat – množírny

Chov psů (a v menší míře i koček) zejména za účelem zisku je v dnešní době v ČR vnímán značně negativně, a to nejen ze strany veřejnosti, ale rovněž ze strany chovatelů organizovaných

v „oficiálních“ chovatelských zájmových družstvech (ČMKU, ČMMJ, ČSCHDZ apod.). Potíž představují především „chovatelé-množitelé“ a obchodníci, kteří nejeví zájem, aby zvířata, jenž nabízejí, byla z patřičného prostředí, zdravá, tělesně vyspělá a pokud možno už socializovaná. Následně existuje několik typů chovů produkujících psy ve větším množství:

- a) chovy, jejichž chovatelé, kteří podle živnostenského oprávnění chovají psy stanovené pro zájmové chovy kvůli záměru obchodu s nimi, dodržují stanovené podmínky a oznámili svou činnost a s jejichž kontrolou nejsou problémy;
- b) neevidované chovy s nekontrolovanou produkcí štěňat určených nepochybně pro následující chovatele (lze říci „množirny“ v úzkém slova smyslu);
- c) problémové neevidované chovy s nekontrolovanou produkcí štěňat, kde chovatelé neustále navyšují počet zvířat ve vlastním chovu z důvodu uvedené „lásky ke zvířatům“, resp. jejich „záchrany“ (tzv. hromadění zvířat).

Nelze vyloučit, že uvedené skupiny chovů se zčásti prolínají a ne(chtěně) mezi sebou spolupracují (například „množitel-záchranec“ prodá štěňata obchodníkovi, v záměru získání finančních prostředků na krmení ostatních psů).

V ČR je chov zvířat legislativně ošetřen pro účely obchodu v § 13a zákona OZT proti týrání – „*Zvláštní podmínky pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy, z něhož vyplývá, že chovatel zvířat určených pro zájmové chovy pro účely obchodu s nimi nebo obchodník s těmito zvířaty je povinen:*

- *nejpozději 30 dnů před zahájením nebo ukončením podnikání oznámit výkon živnosti, druh a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě;*
- *doložit, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zahájení činnosti;*
- *vést evidenci o nakoupených a prodaných zvířatech včetně dokladů o původu zvířete a uchovávat ji po dobu 3 let.“ (Müllerová, Dousek, 2016, s. 672-673)*

4.2 Způsob oznámení a postup při podezření na týrání zvířat

V případě, že se člověk setká s některou z výše uvedených forem týrání, prvním a zásadním krokem je informovat o podezření z týrání zvířat příslušnou veterinární správu, obecní úřad

(odbor životního prostředí) či v akutním případě oznámit skutečnost na Policii ČR. Sdělení může být buď podáno v písemné formě či ústně. Osoba smí uvést své jméno, či lze podezření oznámit i anonymně.

V některých situacích se může stát, že viditelně utýrané zvíře je nalezeno již mrtvé. V takovém případě se lze také zachovat správně a nenechat uhynulé zvěrstvo bez povšimnutí. Člověk, jenž našel v tomto případě zvíře, by měl zajít na Policii ČR, obvodní oddělení v daném místě a předložit trestní oznámení na neznámého pachatele z důvodu trestného činu týrání zvířat. Policie ČR by měla vzápětí na místě obstarat zásadní ohledání a s největší pravděpodobností ve spolupráci s veterinárním lékařem vyšetření mrtvého zvířete (fyzické ohledání, pitvu či toxikologické vyšetření dle daného stavu).

V okamžiku nalezení týraného, ještě stále živého zvířete je vhodné okamžitě kontaktovat zástupce městského či obecního úřadu v dané lokalitě. Dle zákona úloha zástupce spočívá v postarání se o nalezené zvíře a následně má také podniknout i další návazné kroky.

Jaký je vyhovující postup při oznámení týrání zvířete na známého pachatele lze shrnout následovně:

1. Sepsat si kontaktní údaje majitele týraného zvířete (bydliště, jméno, příjmení apod.)
2. Zaznamenat si jakým způsobem k týrání dochází, jakých metod se užívá. Jestliže patříme k svědkům přímo konkrétní situace, popsat danou situaci i s časovými údaji.
3. Opatřit důkazy, pokud je to možné (fotografie, video, apod.)
4. Pořídit kopie ke všem písemným údajům.
5. Spojit se s Policií ČR, městskou policií, krajským či obecním úřadem, krajskou veterinární správou.

Oprávněná veterinární správa je povinna celou věc zkontrolovat, eventuálně udělit potrestání. Náklady spojené s léčbou, péčí po odebrání (např. pobyt v útulku) týraného zvířete hradí a nese osoba, která tento stav zapříčinila, což je majitel zvířete.

Pokud se týrání zvířete potvrdí, týrané zvíře bude odebráno. Vzetí zvířete může přikázat obecní úřad, a to výhradně na návrh veterinární správy. Co se týče potrestání, v případě, že se jedná o přestupek, řeší jej obecní nebo městský úřad, jestliže je věc posouzena jako trestní čin, postupuje se stejně jako u ostatních trestních činů. (Klub ochránců zvířat, o.p.s., © 2019)

4.3 Nynější trestněprávní ochrana zvířat proti týrání

Trestného činu týrání zvířat podle § 302 trestního zákoníku se dopustí „*ten, kdo týrá zvíře buď zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přípustném*“ (Müllerová, Stejskal, 2013, s. 403) Pachatelovi bude udělen trest odnětí svobody až na dva roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty.

Avšak přísněji bude potrestán ten, kdo byl za skutek během tří let odsouzen či potrestán, či ten, kdo způsobil týranému zvířeti doživotní následky na zdraví nebo smrt. V takové situaci bude pachatel potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři roky nebo zákazem činnosti.

Jestliže však pachatel spáchá čin na větším počtu zvířat, bude potrestán nejpřísněji, a to odnětím svobody na jeden až pět let. (Müllerová, Stejskal, 2013, s. 403)

4.3.1 Sankce a sankční řízení

Zákon na ochranu zvířat proti týrání obsahuje také sankce a sankční řízení v části Správní delikty. Jestliže dojde k porušení povinností předepsaných tímto zákonem bude fyzická osoba jako podnikatel, nebo PO, postižena za správní delikt. FO bude potrestána za přestupek. Zákon na ochranu zvířat proti týrání ukládá následující pokutu:

- do výše 50 000 Kč – jde-li o případy, ve kterých se nejedná o narušení tělesné celistvosti zvířete (např. situace útěku zvířete apod.),
- do výše 200 000 Kč – jedná-li se o méně relevantní případy týrání zvířat,
- do výše 500 000 Kč – u závažnějších situací týrání zvířat, které přesto nedosahují významnosti trestného činu). (Státní veterinární správa, © 2016-2019c)

5 KAUZA TÝRANÝCH PSŮ A JEJÍ ŘEŠENÍ V RÁMCI KRIMINÁLNÍ POLICIE ČR

Praktická část bakalářské práce se zabývá zvolenou kauzou týraných psů, ke které došlo v Kamenici nad Lipou. Zpočátku jsou zmíněny základní údaje o množárnách, avšak větší část pojednává právě o zmíněné kauze ve městě, o kterém se bude hovořit ještě dlouho, jelikož Kamenice nad Lipou je spojována s nejděsivější psí množárnou za posledních dvacet čtyři let.

Pro zpracování této kauzy byl osloven pan doktor Bořil, který je vedoucím oddělení péče o pohodu zvířat v Krajské veterinární správě SVS pro Kraj Vysočina. Díky jeho odpovědím mohlo vzniknout chronologické zpracování této kauzy.

5.1 Základní údaje o množárnách

Téma nekontrolovaného množení zvířat je stále závažnější a slovo „množárna“ se tak vyskytuje stále častěji. I přesto že se z velké části mluví o množárnách psů, je třeba si uvědomit, že tento problém se týká i jiných zájmových zvířat jako např. koček, ježků, hlodavců, králíků atd.

Množárna znamená nekontrolovaný chov zvířat bez průkazu původu. Množárny mohou být velké, malé, čisté, ale také špinavé. Strašlivý sklep plný zvířat bez vody, krmiva či veterinární péče. To je nejděsivější varianta množárny, ale určitě ne jediná. Dokonce menší množitelé jsou značně velkým problémem. Ti mohou mít sice doma čisto a zvířata zaopatřená, avšak štěňata postrádají genetické testy, častokrát nejsou zdravá a jde především o křížence, tudíž štěňata nevhodná k dalšímu množení. Nemají průkaz původu z jistého důvodu. V dnešní době jsou štěňata vykupována a vyvážena do celé Evropy. Jedná se o byznys, který je třetím nejvýdělečnějším na světě.

Množitel je buď osoba chovající zvířata v čistém prostředí za účelem dosažení zisku, avšak ve špatných životních podmínkách, nebo se jedná o osobu množící zvířata bez průkazu původu, a to v nekontrolovatelném množství. (Funky Dog, © 2017)

Tento byznys v oblasti množení zvířat je jeden z nejrelevantnějších verze týrání zvířat. Daný úsudek se týká jak zručních podmínek života zvířat, tak jeho uspořádání a souvisejících daňových úniků, které dle předpokladu, dosahují až stamilionových částek ročně, možná i miliard Kč. O nic méně závažným zřetelem je i světový význam této činnosti. Česká a Slovenská republika má přezdívku „množárna Evropy“ i s ohledem na fakt, že 70 % všech zde narozených zvířat je transportováno do zahraničí. Ani jedno takto nelegálně „namnožené“

zvíře nemá registraci a téměř žádné příjmy z této činnosti nebývají daněné. Jde o organizované, zastřené a vysoce výtěžné nelegální jednání, během kterého se dílčí exempláře prodávají v rádech až desítek tisíců korun. Soudobé správní sankce, při kterých dochází k uložení pokut v průměrné výši 1000,- Kč – 20 000,- Kč jsou zcela bezvýsledné.

Toto nezákonné jednání je poté provozováno na principu stoprocentního utajení. Zvířata jsou mnohdy chována ve sklepech se zvukovou izolací, pachatelé neustále mění sim karty, používají padělané identity a předávání psů probíhá bez uzavření jakékoliv smluvní dokumentace či předání kontaktních informací. (Plicka & Partners, advokátní kancelář, s. r. o., © 2018)

5.2 První zmínky o nevhodném chovu psů v Kamenici nad Lipou a následné prohlídce Krajské veterinární správy

Následně už k domu, ve kterém se odehrála jedna z největších „hrůz“ za posledních několik let. Tento dům se nachází, jak již bylo zmíněno, v Kamenici nad Lipou. Jde o starší dům v Jungmannově ulici, poblíž náměstí, ve kterém žije starší pár manželů Švecových. Městský úřad bojoval s majitelkou domu už několik let a také lidé z okolí již dříve podepisovali petici proti chovu. Nejen že se ze stavení šířil veliký zápach, ale i ostatní občané Kamenice si povšimli velkého množství chovaných psů. Pan starosta pravidelně hlásil majitelku na policii i na veterinární kliniku, ale vždy chybělo povolení.

Poprvé provedl inspektor KVSJ na základě podnětu kontrolu v uvedeném chovu dne 14. 3. 2016. Chovatelka však odmítla vstup inspektora do nemovitosti za účelem posouzení podmínek, ve kterých jsou psi chováni. Na výzvu poté předvedla před nemovitost postupně 14 psů (8 samců, 6 samic). Výživný stav psů byl posouzen jako dobrý, chování psů bylo však nejisté a chovatelka nedoložila žádnou veterinární péči. Další kontrola byla provedena inspektorem KVSJ 19.6.2016. Při této kontrole chovatelka opakovaně odmítla inspektorovi vstup do nemovitosti a postupně předvedla do prostoru před nemovitostí 11 psů (5 samců, 6 samic). Chovatelka opět nedoložila žádnou veterinární péči, výživný a zdravotní stav byl při kontrole posouzen jako dobrý. Poslední kontrola byla provedena dne 7. 12. 2017. Předmětem kontroly bylo po obdržení podnětu ověření způsobu chovu a zacházení se psy, se zaměřením na jejich umístění a způsob ochrany před nepříznivými klimatickými vlivy, pohodu a možnost volného pohybu, na krmení a napájení. Chovatelka uvedla, že chová 12 psů (6 fen a 6 psů). Bylo zjištěno, že psi jsou chováni zájmovým způsobem chovu, trvale společně se svými majiteli v prostorech obytné nemovitosti. Opět odmítla umožnit inspektorům vstup do nemovitosti, pouze souhlasila s postupným předvedením psů ke kontrole.

Při prohlídce dvoru bylo zjištěno, že za brankou v zadní části jsou další prostory pro chov psů. Chovatelka se zdráhala tyto prostory ukázat a uvedla, že do této části psy nepouští. Na zemi ale byly vidět čerstvé výkaly. Při bližší prohlídce, ke které nakonec chovatelka dala svolení, bylo zjištěno, že se zde nachází další 4 psi, kříženec a 3 francouzští buldočci. V celém prostoru byly předměty, které by mohly způsobit poranění zvířat. (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

5.2.1 Výsledky kontroly předvedených psů

Na základě výsledků kontroly měla většina psů přerostlé drápy, což svědčí o tom, že psi nebyli dostatečně venčeni. Končetiny všech zvířat a uši kavalírů byly znečištěné od trusu, tím je zřejmé, že psi v nemovitosti neměli vhodné zoohygienické podmínky, aby mohli srst udržovat čistou. Zvířata se při pohybu venku chovala nejistě až bázlivě, bylo zřejmé, že psi nejsou na venkovní prostředí zvyklí. Podle slov majitelky byli psi krmeni průmyslově vyráběnou stravou a masem a jsou venčeni na dvorku u nemovitosti. Souhrn předvedených psů z domu i ze zadní části se nachází v tabulce 4 a 5)

Tabulka 4: Předvedení psi a jejich uvedené stáří

Jméno	Rasa	Pohlaví	Věk uvedený v očkovacím průkazu
Albert	Kavalír King Charles	pes	5 let
Čikita	Čivava	fena	6 let
Čokin	Čivava	pes	6 let
Dýna	Francouzský buldoček	fena	6 let
Heppy	Kavalír King Charles	fena	10 let
Kuliočko	Čivava	fena	3 roky
Madlenka	Čivava	fena	7 let
Modráček	Francouzský buldoček	pes	2 roky
Modrák	Francouzský buldoček	pes	6 let
Merlák	Čivava	pes	5 let
Oskar	Čivava	pes	9 let

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Tabulka 5: Psi nalezení v zadní části dvora

Jméno	Rasa	Pohlaví	Věk
Filip	Kříženec	pes	> 6 měsíců
Neznámé	Francouzský buldoček	pes	> 6 měsíců
Neznámé	Francouzský buldoček	pes	> 6 měsíců
Neznámé	Francouzský buldoček	pes	> 6 měsíců
Neznámé	Francouzský buldoček	pes	> 6 měsíců

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

U psů nalezených v zadní části dvora chovatelka neuvedla jejich přesný věk. Zvířata umístěna v zadní části dvoru byla chována v nevhodných podmínkách, tím dochází k jejich týrání podle § 4 odst. 1 písm. k zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále jen zákon).

5.3 Zahájí trestního řízení

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem kontaktovali inspektoři obecní úřad obce s rozšířenou působností, v tomto případě Městský úřad Pelhřimov a navrhli pro šest psů (kavalír Albert, kavalír – fena Heppy, kříženec Filip a tři francouzští buldočci chovaní ve dvoře) zajištění předběžné náhradní péče podle § 28c odst. 1 zákona. Inspektoři se opakovaně dostavili na místo kontroly, společně s pracovníci Městského úřadu v Pelhřimově, která rozhodnutím tuto předběžnou péči nařídila. Následně psy převzala a odvezla do předběžné náhradní péče.

Úkony trestního řízení byly mimo jiné zahájeny i na základě informací, které policejní orgán získal u Státní veterinární správy, konkrétně na základě zjištění o nevyhovujících podmínkách chovu nejméně šesti psů a s tím souvisejícími následky na jejich zdravotním stavu. Policejní orgán dne 31. 1. 2018 za účasti pracovníků Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina provedl domovní prohlídku, kde bylo zjištěno, že v různých místnostech v jejich domově bylo na volno, případně v klecích chováno nejméně 212 psů malých plemen. V místnostech nebyly evidentně odstraňovány psí výkaly. V průběhu domovní prohlídky úřednice Odboru životního prostředí Městského úřadu v Pelhřimově na návrh veterinárních inspektorů u všech nalezených psů rozhodla o umístění do předběžné péče o týraná zvířata. Následně KVSJ obdržela žádost Policie ČR o odborné vyjádření ve věci. (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

5.3.1 Popis podmínek chovu v domě chovatelů

Dům chovatelů má sklep, přízemí a podkroví s půdou. Ve dvoře domu se nachází dřevěná kůlna, otevřené přístřešky a několik výběhů pro psy – zde nebyli zjištěni žádní psi. V přízemí obytné části domu se nachází tři místnosti, kde byla zjištěna přítomnost psů malých plemen. **Místnost č. 1** má rozměr 4.2 m x 3,5 m. Při stěně vlevo i vpravo od vchodu do místnosti byly různě, i na sobě vyskládány klece se psy (tabulka 6).

Tabulka 6: Umístění psů v místnosti č. 1

Umístění psů	Rozměr (cm)	Počet psů	Prostor v m ²	Prostor pro jednoho psa v m ²
Kovová klec	65 x 40 x 50	5	0,32	0,06
Kovová klec	75 x 60 x 55	5	0,46	0,09
Kovová klec	55 x 55 x 50	3	0,28	0,09
Kovová klec	90 x 45 x 50	3	0,45	0,15
Kovová klec	75 x 60 x 55	5	0,33	0,07
Kovová klec	50 x 50 x 65	2	0,33	0,16
Kovová klec	50 x 50 x 65	3	0,33	0,10
Plastový box	50 x 30 x 30	1	0,15	0,15
Plastový box	50 x 30 x 30	3	0,15	0,08
Plastový box	45 x 50 x 65	3	0,31	0,10
Plastový box	30 x 30 x 50	3	0,15	0,05
Plastový box	30 x 30 x 45	1	0,14	0,14
Plastový box	55 x 65 x 60	1	0,39	0,39
Plastový box	50 x 30 x 30	1	0,15	0,15
Plastový box	30 x 30 x 50	2	0,15	0,08
Plastový box	30 x 30 x 50	3	0,22	0,07
Plastový box	35 x 35 x 60	2	0,21	0,10
Plastový box	30 x 50 x 60	3	0,30	0,10
Plastový box	30 x 30 x 50	3	0,15	0,05

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Ve všech klecích a boxech byla nalezena silná vrstva psích výkalů, u některých i do poloviny jejich výše. V místnosti, na podlaze, po klecích a na skříni se volně pohybovalo dalších nejméně 24 psů. **Místnost č. 2** se nachází rovněž vpravo od předsíně, na konci chodby. Jedná se

o místnost o rozměrech 4,6 x 3,2 m. Volně se zde pohybovalo asi třicet psů. Další psi byli umístěni v klecích a boxech (tabulka 7).

Tabulka 7: Umístění psů v místnosti č. 2

Umístění psů	Rozměr (cm)	Počet psů	Prostor v m ²	Prostor na jednoho psa v m ²
Kovová klec	60 x 45 x 40	8	0,27	0,03
Kovová klec	95 x 60 x 55	1	0,57	0,57
Kovová klec	40 x 60 x 30	5	0,24	0,05
Kovová klec	40 x 60 x 30	3	0,24	0,08
Plastový box	30 x 30 x 50	3	0,15	0,05
Plastový box	30 x 30 x 50	2	0,15	0,08

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Na místnost č. 2 navazuje koupelna. Jedná se o místnost o rozměrech 2,3 x 1,5 m. Zde se volně pohybovali dva psi. Následně v **místnosti č. 3** o rozměrech 4 x 5 m se nacházelo nejméně 13 psů, z toho dva v jedné kovové kleci o rozměrech 55 x 80 x 55 cm plocha pro jednoho psa 0,22 m². Na schodišti ve výklenku leželi tři psi. Na konci schodiště se nachází zádveří, které je od schodiště odděleno vysokou mříží. V zádveří jsou dvě dřevěné ohrádky, větší z ohrádek byla prázdná, v menší se nacházel jeden pes, který měl na hřbetě výrazné kožní léze. V podkroví se nachází **místnost č. 4**, která je dle vyjádření majitelky jejich ložnicí. Jedná se o místnost o rozměrech 3,6 x 4 m. Zde se volně pohybovalo cca 29 psů a 7 psů bylo zavřených ve dvou kovových klecích. Rozměr klecí byl 60 x 90 x 50 cm. V první byli 3 psi (plocha pro jednoho psa 0,18 m²), ve druhé pak psi čtyři (plocha pro jednoho psa 0,13 m²). Proti schodišti se nachází vchod na půdu. Půda má rozměry 9 x 3 m. Na půdě se volně pohybovalo minimálně pět psů.

Dům byl celkově velmi zanedbaný. Psí výkaly byly naprosto všude. V celém domě byl značný zápach ze psích výkalů a z moči (s použitím protokolu o provedení domovní prohlídky, doplněny rozměry ploch u jednotlivých klecí a plochy pro jednotlivé psy v klecích i v místnostech). Všechny prostory byly Policií ČR fotograficky zdokumentovány, ukázka viz Příloha A.

5.3.2 Platnost právních předpisů a porušení ustanovení zákona

Podmínky chovu psů v domě chovatelů neodpovídaly platným právním předpisům. V § 13 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání je stanoveno, „že každý je povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete a učinit opatření proti úniku zvířat. Zvíře nesmí být chováno jako zvíře v zájmovém chovu, jestliže nejsou zabezpečeny přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb nebo jestliže se zvíře nemůže adaptovat, přestože tyto podmínky zabezpečeny jsou“. (Zákon č. 246/1992 Sb.)

V §4 odst. 1 písm. k) je stanoveno, že za týrání se považuje chovat zvířata v nevyhovujících podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně přivodila bolest. Popsaný chov psů v žádném případě nezajišťoval chovaným psům přiměřené podmínky pro zachování jejich fyziologických potřeb natolik, aby nedocházelo k bolesti, trápení či poškození jejich zdraví. Způsob chovu, který neodpovídal fyziologickým potřebám zvířete, dlouhodobé omezení pohybu, fyzický i psychický stres a stejně tak i chov v nepříznivých mikroklimatických podmínkách narušuje pohodu psů a současně může zvyšovat riziko vzniku některých neinfekčních, infekčních a parazitárních onemocnění. Hygiena prostředí a odpovídající ošetrovatelská péče jsou tedy faktory, které působí přímo na zdravotní stav a pohodu zvířat. Nedostatky v hygieně prostředí se mohou projevit na zdravotním i výživném stavu, odolnosti a kondici zvířat.

Podmínky chovu psů byly posouzeny jako zcela nevhodné, a to z několika důvodů. Ve všech místnostech nemovitosti byl cítit pronikavý zápach psích výkalů a rozkládající se moče, čpavek, který při tom vzniká byl cítit v dráždivé koncentraci. V místnostech bylo rovněž zjištěno silně prašné prostředí, v některých místnostech navíc panovala téměř tma (znečištěná, zabedněná okna), i když prohlídka probíhala za bílého dne. Celá nemovitost byla značně zdevastovaná a plná psích exkrementů, které byly ve vysokých udusaných vrstvách, svědčících o tom, že psi nebyli po dobu několika let vůbec venčeni.

Měřením chovných prostor a následným přepočtem plochy pro jednoho psa bylo zjištěno, že byly chovné prostory zcela nedostatečné. Vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat stanoví pro malá plemena do 20 kg velikost podlahové plochy pro dvě zvířata na 4 m² a pro každé další zvíře navýšení o 2 m². Plocha na jednoho psa se u chovatelů pohybovala v rozmezí 0,03 – 0,57 m² v klecích a v rozmezí 0,5 – 1,75 m² na jednoho psa chovaného volně v místnostech. Plocha požadovaná Vyhláškou č. 419/2012 Sb., o ochraně

pokusných zvířat tedy byla značně podhodnocena u psů chovaných „volně“, a až drasticky u psů chovaných trvale v kleci. Pouze u psů na půdě měli psi k dispozici dostatečný prostor, ale i tak zde byly podmínky chovu nevhodné.

Chovatelé se tedy ve svém chovu psů dopustili porušení zákona, konkrétně se dopustili týrání zvířat **podle § 4 odst. 1 písm. c) bod 1** – z jiných než zdravotních důvodů omezovali výživu zvířat včetně jejich napájení, týrání zvířat **podle § 4 odst. 1 písm. j)** – vystavovali chované psy bezdůvodně nepřirozenému působení stresových vlivů biologické povahy (nemožnost socializace, absence podnětů nezbytných pro fyziologický vývoj psů), týrání zvířat **podle § 4 odst. 1 písm. k)** – chovali zvířata v nevhodných podmínkách, takže si způsobovala sama nebo vzájemně utrpení a dále se dopustili týrání zvířat **podle § 4 odst. 1 písm. n)**, který stanoví, že za týrání zvířat se považuje používat k omezení pohybu zvířat prostředky, které zvířatům způsobují nebo lze očekávat, že budou způsobovat poranění, utrpení či jiné poruchy zdraví“. Toto ustanovení lze vztáhnout na chov psů v klecích. Dále porušili **§ 13 odst. 2**, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že „každý, kdo chová zvíře v zájmovém chovu odpovídá za jeho zdraví a dobrý stav“, porušili rovněž **§ 13 odst. 3**, který stanoví, že „je zakázáno chovat zvířata v zájmových chovech, jestliže chovatel vytvořil takové podmínky chovu, že v dalších generacích zvířat na základě dědičnosti budou zvířatům chybět části těla nebo budou-li orgány zvířat funkčně nezpůsobilé anebo znetvořené.“ (Zákon č.246/1992 Sb.)

Chovatelé předložili 17 očkovacích průkazů, které dokládaly imunitu psů proti vzteklině. Nebylo však možné určit, kterých psů se vakcinace týkala. Ostatních 195 psů tedy nebylo v imunitě proti vzteklině. V tomto případě chovatelé porušili **§ 4 odst. 1 písm. f)** zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

5.3.3 Umístění psů do náhradní péče

Popsané podmínky chovu a zejména zdravotní stav chovaných psů vedl k tomu, že inspektoři KVSJ navrhli podle § 28c odst. 1 zákona umístění týraných psů do předběžné náhradní péče. V průběhu prohlídky se pak na místo dostavila pracovnice z Odboru životního prostředí Městského úřadu v Pelhřimově a na místě vydala rozhodnutí o nařízení předběžné náhradní péče o týraná zvířata. Na základě tohoto rozhodnutí bylo z domu chovatelů postupně vyneseno a k umístění do náhradní péče u příslušných subjektů odvezeno 212 psů plemene kavalír, buldoček, mops, jorkšír, čivava a jejich kříženců. Chovatelka posléze souhlasila

s darováním 210 psů a do předběžné náhradní péče byli umístěni dva psi. To však nic nemění na skutečnosti, že všech 212 psů bylo chováno ve zcela nevyhovujících podmínkách a vykazovali známky poškození zdravotního stavu. Psi byli umístěni do níže uvedených zařízení (tabulka 8).

Tabulka 8: Počet psů umístěných do jednotlivých zařízení

Útulek / spolek	Darováno	Předběžná náhradní péče	Poznámka
Buldočí naděje	16	1	fena, modrý buldoček
MACÍK, Ostrov nad Ohří	5	0	
Naděje pro 4 packy	5	0	
DOČASKY	5	0	
Psí sen, z. s.	2	0	
Dej pac!	76	1	fena, golddust
LOZ Písek	12	0	
Depozitum Beruška	43	0	z toho 5 ks štěňat
Tety v akci, z. s.	18	0	
HOME 4 PETS, z. s.	6	0	
Galgo v nouzi, z. s.	22	0	
Celkem	210	2	212

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Následně si mnohé psy z těchto zařízení vzali individuálně další chovatelé, takže nelze přesně dosledovat, kam byli všichni psi umístěni.

5.3.4 Zdravotní stav chovaných psů

Psi umístění do předběžné náhradní péče byli následně vyšetřeni a ošetřeni u dvou privátních veterinárních lékařů. KVSJ od nich následně obdržela lékařské zprávy.

Fena francouzského buldočka Dýna měla novotvar na levé pánevní končetině a distendovanou (roztaženou) dutinu břišní. Pes kavalír King Charles jménem Albert měl hnisavý zánět levého zvukovodu. Fena kavalíra King Charles jménem Heppy byla kachektická (patologicky vyhublá), bezzubá, měla hnisavý oboustranný zánět uší a z dutiny ústní jí na pravé straně vyčníval jazyk, který fena nedokázala do dutiny ústní vrátit (obrna jazyka). Čivava

Merlák, pes, měl otok levého dolního víčka s viditelným zánětem. Francouzský buldoček bílé barvy s hnědými skvrnami byl kachektický a měl ránu na ocasním pahýlu. Jeden hnědý francouzský buldoček byl výrazně kachektický a druhý hnědý měl neléčené chronické kožní léze (poškození kůže a srsti) v bederní části zad.

Jak již bylo zmíněno, podmínky chovu měly zcela zásadní vliv na zdravotní stav chovaných psů. Nemožnost dostatečného pohybu vedla téměř u všech psů k tomu, že měli přerostlé drápy, což vedlo k nefyziologickým postojům a pohybu, v těžších případech docházelo i deformitám končetin. Velká koncentrace psů a naprosto nevyhovující zoohygienické podmínky (prach, zápach, nedostatečné osvětlení) vedlo k masivním invazím ektoparazitů (blechy) a následným onemocněním kůže (parazitární dermatitida). Dále v důsledku prašnosti, čpavku a nedostatečného osvětlení docházelo k četnému poškození očí (konjunktivitis – zánět spojivek – a keratitis – zánět rohovky, někdy až ulcerózního – vředovitého charakteru). U několika psů byla zjištěna otitida (zánět uší) různého stupně, také gingivitis (zánět dásní) a masivní nánosy zubního kamene. U některých psů bylo zjištěno částečné nebo úplné vypadání zubů. V důsledku nedostatečné výživy docházelo k podvýživě a také k patologické vyhublosti.

V chovu docházelo ke zcela nekoordinovanému rozmnožování psů, v důsledku, kterého bylo zjištěno velké množství kříženců, ale hlavně vysoký výskyt onemocnění genetického původu (předkus, podkus, kryptorchismus, dysplazie kyčlí, luxace pately, špatná motorika neurologického původu, kýla). U deseti fen byla diagnostikována březost v různém stádiu a tři feny byly kojící, se štěňaty. Nelze také opomenout i poškození psychického stavu chovaných psů. Psi, kteří jsou chováni v prostředí, kde není dostatečné množství podnětů tímto strádají a možnost jejich přirozené socializace ve společnosti člověka je velice problematická. Ani z pohledu následného využití štěňat jako zvířat v zájmovém chovu (domácí mazlíčci) není vzhledem k množství u způsobu chovaných psů tento způsob chovu vhodný. V rámci socializace ve štěněčím věku je potřebný intenzivní kontakt s lidmi s co nejširší škálou podnětů, se kterými by se měl pes možnost v klidu seznámit. V případě izolace od lidí a běžných podnětů se z něj může stát plaché a bázlivé zvíře, uchylující se, v některých případech k defenzivní agresivitě.

Ke dni 13.3.2018 byly na KVSJ doručeny lékařské zprávy od 30 ti ošetřujících veterinárních lékařů, ve kterých bylo popsáno vyšetření, posouzení zdravotního stavu a ošetření u 186 psů (80 psů, 95 fen a 12x pohlaví neurčeno). Celkově byli psi vyšetřeni na 30 ti veterinárních pracovištích a byli umístěni do výše zmíněných 11 chovatelských zařízení. Lékařské zprávy byly rozděleny do kategorií: **rychlavač 1) „relativně zdraví psi“** v počtu 11 ks. U těchto

psů nebylo diagnostikováno porušení zdravotního stavu, ale byli znečištěni, zblešeni, případně měli lehký výtok z očí bez zánětu nebo krátce trpěli průjmem. Z tohoto důvodu byly použity uvozovky u termínu relativně zdraví psi. Zcela bez jakéhokoliv nálezu nebyl ve zprávách ošetřujících veterinářů ani jeden pes. K otázce, zda je způsob chovu ohrožoval, lze konstatovat, že pokud by tito psi nadále setrvali v popsanych podmínkách, došlo by u nich dříve, či později stoprocentně k poškození zdravotního stavu.

U všech psů došlo k následujícím poškozením zdravotního stavu (tabulka 9).

Tabulka 9: Poškozený zdravotní stav psů

Zdravotní stav	Počet psů (ks)
Přerostlé drápy	162
Deformity končetin	12
Blechy	177
Onemocnění kůže	136
Poškození očí (zánět spojivek)	86
Zánět rohovky	65
Ulcerózní vředovitý zánět rohovky	10
Zánět uší	50
Zánět dásní	136
Částečné nebo úplné vypadávání zubů	16
Podvýživa	95
Patologická vyhublost	13
Předkus	6
Podkus	4
Kryptorchismus	7
Dysplazie kyčlí	10
Vykloubení česky	5
Špatná motorika neurologického původu	12
Kýla	8
Neléčená zlomenina čelistí	4
Neléčené zlomeniny končetin	3
Krvavý průjem a zvracení	12

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Lékařské zprávy výše popsaných onemocnění byly založeny v **rychlovazači 2) lehčí poškození zdravotního stavu** v počtu 46 ks a v **rychlovazači 3) těžké poškození zdravotního stavu** v počtu 129 ks.

Všechna uvedená poškození zdravotního stavu byla způsobena způsobem chovu. Tato poškození zdravotního stavu by bylo možné léčit, vyjma genetických onemocnění, bylo by ale nutné vyhledat veterinární vyšetření a ošetření, což chovatelé nečinili. Neléčená poškození zdravotního stavu by většinou dříve nebo později byla život ohrožující. Poškození zdravotního stavu u všech psů bylo natolik závažné, že i přes poskytnutí odborné veterinární péče budou mít trvalé následky na zdraví. U jedné feny kavalíra bylo diagnostikováno chronické selhání ledvin s nepříznivou prognózou až neslučitelnou se životem. Fotografie některých zubožených psů se nacházejí v příloze B. (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

5.3.5 Konkrétní míra bolesti či utrpení psů

Všechna popsaná poškození zdravotního stavu vyvolávala u psů bolest a utrpení. **Míra bolesti, či utrpení závisela na stupni poškození zdravotního stavu.** Zejména u neléčených zlomenin (4x neléčená zlomenina čelistí a 3x neléčené zlomeniny končetin, o jejichž způsobu vzniku lze jen spekulovat) muselo docházet k intenzivní bolesti a utrpení. U chronických stavů, jako jsou záněty dásní, záněty očí, záněty zvukovodů, onemocnění kůže v důsledku masivních parazitárních invazí lze rovněž hovořit o dlouhodobém utrpení, které sice nemuselo být tak intenzivní, jako například u neléčených zlomenin, zato ale probíhalo po dlouhou dobu.

Rovněž nemožnost uspokojování etologických potřeb, zejména drastické omezení, až nemožnost pohybu v klecích, omezení výživy a napájení zvířata nutně vnímala jako utrpení, které navíc nemohla nijak ovlivnit. Vzhledem k množství chovaných psů a době trvání týrání zvířat, kdy tento „chov“ trval zcela jistě po dobu mnoha let, nelze tento způsob chovu označit jinak než jako opakované, dlouhodobé a intenzivní týrání zvířat. Neléčená poškození zdravotního stavu by většinou dříve nebo později vedla k úhynům zvířat. (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

5.4 Rozhodnutí soudu

Dle porušení zákona dne 12. 6. 2018 okresní soud v Pelhřimově uložil manželům Švecovým dvouletý podmíněný trest s odkladem na zkušební dobu tří let. Rozsudek není pravomocný.

Oběma manželům nejdříve hrozilo vězení až na dobu pěti let, avšak státní zástupce Karel Majer pro ně navrhl podmíněný trest s přihlédnutím k tomu, že dosud nebyli soudně trestáni. Státní zástupce přihlédl i na jejich věk a finanční poměr, oba jsou totiž v důchodu a ženě je 67 let a jejímu manželovi je 68 let. Manželé se k soudu nedostavili a státní zástupce se k rozsudku nevyjádřil. Ten totiž požadoval pro oba manželé delší tresty a ustanovení dozoru.

Ve výpovědích, které přečetl soudce Jiří Zach, se oba manželé hájili tím, že psy v posledních letech neprodávali. "Vymklo se nám to z rukou," uvedla Švecová k chovu. Vypověděla, že předtím pracovala jako zdravotní sestra a s chovem psů v jejich domě prý začali přibližně před 35 lety, více jich měli před sedmi lety. "Nikdy jsem to nepočítala, neměla jsem ponětí, že máme přes 200 psů," uvedla chovatelka. S manželem o psy prý pečovali, jak jen mohli. Dle paní Švecové psi neměli na prodej, posledního prodali někdy před pěti lety, chov poté označila jako svůj koníček.

Manželům byl nařízen zákaz chovu psů na nejdelší možnou dobu a to na 10 let. (ČTK, EKB, © 2018)

6 VÝSKYT NELEGÁLNÍCH MNOŽÍREN V ČR, JEJICH ZISK A NÁSLEDNÉ ŘEŠENÍ

Pokračování praktické části bakalářské práce spočívalo ve snaze zjistit kolik nelegálních množíren se v České republice přibližně nachází, o jaký počet se jednalo v minulém roce, jaký zisk z těchto nelegálních služeb přibližně množitelé získají a jakou souvislost má s touto problematikou šedá ekonomika. V závěru praktické části je zmíněno řešení boje proti těmto nelegálním množírnám.

6.1 Počet nelegálních množíren v ČR a jejich výskyt v roce 2018

V Česku je podle ochránců zvířat zhruba 100 nelegálních množíren (viz obrázek 2). Nejčastěji v příhraničí, stejně jako v případě drogových varen. Do Německa, Rakouska, Belgie nebo Itálie z Česka na černo proudí každý rok odhadem 50 tisíc štěňat.

Obrázek 2: Mapa nelegálních množíren v ČR

Zdroj: printscreen z (Krepindl, 2018)

Jelikož nešlo najít konkrétní konečné číslo, odpověď uvedla opět Státní veterinární správa. Bylo zjištěno, že správa, jako dozorovaný orgán v oblasti péče o dobré životní podmínky zvířat cíleně nemůže „množírny“ kontrolovat. Státní veterinární správa kontroluje chovy zájmových zvířat, a to o různém počtu chovaných zvířat. Vzhledem k tomuto důvodu, správa poskytuje výhradně počty kontrol v chovech zájmových zvířat, a ne počty „množíren“.

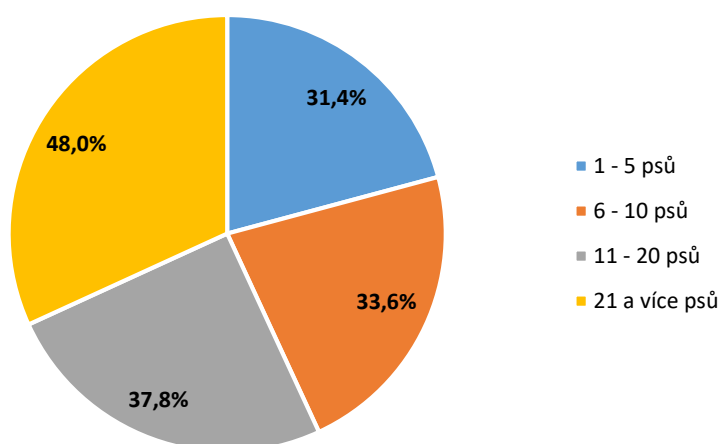
Státní veterinární správa v období od 1.1.2018 do 31.12.2018 vykonala celkem **2 004 kontrol** v chovech, na jejichž místě byl kontrolovaným zvířetem pes. Z toho bylo **649 kontrol zjištěno s porušením** (viz. Tabulka 10).

Tabulka 10: Kontroly provedené Státní veterinární správou

Počet psů	Počet kontrol	Z toho s porušením
1-5	1 737	545
6-10	104	35
11-20	90	34
21 a více	73	35
Celkem	2004	649

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

Dle výše uvedené tabulky došlo v případě, kde bylo v počtu 1 až 5 psů celkem 1 737 kontrol a z toho šlo o 545 kontrol s porušením. V počtu 6 až 10 psů došlo ke 104 kontrolám a z toho bylo 35 kontrol s porušením. V případě, kde bylo 11 až 20 psů bylo provedeno 90 kontrol a z toho 34 bylo s porušením. Poslední kontroly se prováděly v počtu 21 a více psů kde bylo provedeno celkem 73 kontrol a z toho šlo o 35 s porušením. Procentuální porušení je zpracováno dle dané tabulky do grafického zobrazení níže. (obrázek 3)

Obrázek 3: Grafické zobrazení kontroly provedené SVS

Zdroj: zpracováno dle (Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018)

V 31,4 procentech šlo o porušení v počtu 1 až 5 psů, 33,6 % následovalo u psů v počtu 6 až 10. U 11 až 20 psů bylo shledáno procento porušení 37,8 a nejvíce procent a to 48 % došlo u počtu psů 21 a více.

Maximální počet kontrolovaných psů v kontrole s porušením byl 212 ks, a to ve zmíněné Kamenici nad Lipou. Druhý největší počet psů byl 145 ks, třetí největší počet psů v kontrole s porušením byl 109 ks. Mezi nejčastější zjišťované nedostatky patří nevhodné podmínky chovu a omezování výživy, napájení a pohybu.

6.2 Přibližný výdělek množitelů za rok a související šedá ekonomika v ČR

Zájem spočíval také ve zjištění, proč je tento nelegální chov pro překupníky velmi finančně zajímavý. Legální roční péče o jednoho psa vyjde přibližně na 14 400 korun (viz tabulka 11).

Tabulka 11: Vyčíslení roční péče o psa

Nutné minimální každoroční náklady na psa	
Položka	Cena
Poplatky obci	1000 Kč
Očkování	600 Kč
Krmivo	12 000 Kč
Stříhání, koupání, zkracování drápků	800 Kč
Celkem	14 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Překupníci však mohou daného psa prodat až za 25 tisíc korun. Tudíž na černém trhu jde dost možná o miliardový byznys ($50\,000 \times 25\,000 = 1\,250\,000\,000$, - Kč) a zdaleka se netýká sociálně slabších jedinců. V byznyse s množírny jsou tak zapojeni i veterinární lékaři nebo mafiánské špičky. Aktivisté upozorňují, že lukrativní byznys dal vzniknout organizované šedé zóně.

V této nelegální šedé zóně však Česká republika není schopná odhadnout, o kolik zvířat jde, jelikož se nevede žádný registr. Avšak vzhledem k výše zmíněné informaci se podle odhadů bude jednat v oblasti obchodu se zvířaty o miliardové úniky na daních.

Odhad celkového rozsahu tzv. šedé ekonomiky v ČR činí přibližně 500 miliard Kč. Na základě studie Centra ekonomických a tržních analýz během roku 2016 to bylo zhruba 614 miliard Kč. Nejnovější odhad podotýká pokles celkového objemu šedé ekonomiky vzhledem k rozvoji bezhotovostního platebního styku, poklesu nezaměstnanosti a celkového růstu životní úrovně a příjmů obyvatelstva. Souhrnný rozsah šedé ekonomiky během roku 2016 odpovídal cca 8,5 % celkového HDP.

Dle Mezinárodního měnového fondu rozsah celé šedé ekonomiky v ČR v roce 2017 docílil úrovně 9,2 % HDP a byl tak pod celoevropským průměrem na úrovni 11,2 % HDP. Největší rozsah šedé ekonomiky byl však v roce 2017 podle MMF v Bulharsku (19,2 %) a dále potom v Chorvatsku a Turecku, nejmenší procento pak mají severské země s přibližně 7 %. Výhradně nejnižší je dále v Rakousku (4,6 %) a ve Švýcarsku (-3,9 %). (Urbánek, © 2019)

6.3 Řešení boje proti nelegálním množitelům

Otázkou je, jak tomuto nelegálnímu množení psů zabránit. Nejen, že se hovoří o novelizaci veterinárního zákona a trestního zákoníku, ale také o zavedení povinnosti čipování psů či osvětě.

6.3.1 Osvěta

Nejpůsobivějším prostředkem boje proti množitelům by mohla být především osvěta veřejnosti. Ta dosud nemá o praktikách množiren přijatelné množství informací, přesto by lidé měli snížit zájem o levná zvířata, a především by si měli začít prověřovat chovatele. Avšak bohužel, kde je poptávka, je i nabídka, a v případě že budou daní zájemci za tato zvířata platit a fungování množiren se množitelům vyplatí, pokaždé si najdou cestu, jak množirny provozovat, a tak i vydělávat. Nízká pořizovací cena zvířete může konec konců dojít v nákladnou veterinární péči vzhledem k otřesným podmínkám, ve kterých zvíře žilo. Iniciativa Ne! Množírám je jedna z těch, která se o poučení snaží. (Holinková, © 2015)

6.3.2 Povinné označování psů

Od ledna 2020 také vstupuje podle novely veterinárního zákona č. 302/2017 Sb., v účinnost povinnost označovat psy na území ČR mikročipem. Od tohoto data bude povinností očkovat psa proti vzteklině pouze, pokud bude pes označený mikročipem. Tato povinnost se bude vztahovat na každého psa. Štěňata tak musí být označena nejpozději v době prvního

očkování proti vzteklině, tedy nejpozději v půl roce jejich věku. Mikročipem nebudou muset být označeni psi, kteří mají jasně čitelné tetování provedené před 3. 7. 2011.

Zavedení povinného označení všech psů na území ČR by mělo být přínosem především v těchto oblastech:

- zjištění totožnosti psa v případě potřeby kontrolních orgánů (SVS, PČR, Celní správa, obce atd.)
- účinnější sledování chovů a kontrola dodržování určených pravidel a předpisů (např. počtu držných zvířat, jejich věk, vakcinace, dodržování zoohygienických podmínek, zajištění pohody zvířat) a postih chovatelů v případě týrání zvířat,
- umožnění kontroly při prodeji psů pomocí obchodníků, jak z hlediska veterinárních, tak z hlediska finančních předpisů,
- možnost prokázání vlastnictví psa, což je značně důležité v případě odcizení psů i v případě postihu vyplývajícího ze zodpovědnosti za psem způsobenou škodu (např. případy, kdy pes způsobí dopravní nehodu, psi pytláci atd.)
- zatoulané správně označené a evidované zvíře má významně větší naději, že se vrátí ke svému původnímu majiteli, jeho návrat je operativnější.

Zavedení čipu je jednorázový úkon podobný s injekční aplikací. Mikročip o délce přibližně 1 cm je umístěn v aplikační jehle a je sterilně aplikován do podkoží zvířete. Obal mikročipu vyrobený z biokompatibilních materiálů, nereaguje na zvířecí organismus jako na cizí těleso. Mikročip je výhradně pasivním nosičem informace, neobsahuje žádný vlastní zdroj energie. Aktivace mikročipu lze jen na základě speciálního čtecího zařízení. Toto označení psů mikročipem konají soukromí veterinární lékaři, kteří mají kompetenci vykonávat veterinární léčebnou a preventivní činnost (jsou registrovaní u Komory veterinárních lékařů ČR). Pořizovací cena mikročipu se pohybuje přibližně mezi 120-450 Kč a záleží na jeho typu. Následující částku si soukromí veterinární lékaři počítají za jeho aplikaci. Ceny jsou smluvní. Kontrolním orgánem je Státní veterinární správa.

A jaká sankce však hrozí v případě, pokud pes nebude očipovaný? Za psa bez označení bude od roku 2020 hrozit správní řízení s uložením až 20tisícové pokuty, jelikož na psa se bude hledět, jako kdyby neměl platné očkování proti vzteklině. (Státní veterinární správa, © 2016-2019d)

6.3.3 Novela veterinárního zákona

Pravidla pro chov psů by se také měla opět zpřísnit, a to tak že se veterinární správě budou hlásit chovy od tří a více fen. V současné době se tato povinnost týká pro chov pěti a více fen. Dle této novely budou chovatelé psů mít sedm dní na to, aby nahlásili veterinárním lékařům nejen informace o tom, že chovají daný počet fen, ale také v případě o úmrtí některé z nich. V případě, že bude v domácnosti více chovatelů, oznámí danou povinnost pouze jeden z nich. Záměrem je především zabránit obcházení zákona a pokusů vyvarovat se oznamovacím povinností a veterinárním kontrolám. Útulky pro zvířata, hotely a penziony pro zvířata, ozbrojené nebo bezpečnostní sbory nebo chovatelé vodičích nebo asistenčních psů nebudou muset hlásit chov. Nyní veterinární lékaři evidují přibližně 900 chovatelů, kteří chovají pět a více fen. (ČTK, © 2019)

6.3.4 Novelizace trestního zákoníku

Další novelizace má nastat u trestního zákoníku. Hlavním záměrem této novely je zvýšení trestních sazeb pro pachatele týrání zvířat a kriminalizaci nelegálních množíren. Zvýšení sankcí u nejzávažnější trestné činy týrání zvířat bude trest odnětí svobody až na osm let. Následujícím cílem je zavedení nového druhu trestu, jenž zní: zákaz chovu a držení zvířat. V tomto případě soud bude moci zakázat držení a chov zvířete až na deset let. Doposud nebylo takový trest možné ukládat, jelikož zákaz činnosti se vztahuje zejm. k soustavně prováděné činnosti. A nakonec také preventivní charakter – jelikož podmíněné tresty a nízké pokuty nemají výchovný ani odrazující charakter jak u případů týrání, tak zejména v kontextu s obrovskými zisky množitelů, kteří fungují jako organizovaná skupina. (Plicka & Partners, advokátní kancelář, s. r. o., © 2018)

6.4 Vyhodnocení zvolené kauzy a účinnosti řešení dané problematiky

I přestože Veterinární správa pravidelně provádí kontroly registrovaných chovů a podle motivů přezkoumává ty pochybné, veterinární lékaři mají zakázáno vstoupit do obydlí, jehož celistvost je ukotvená v Listině základních práv a svobod. V případě, kdy to soud nepovolí, nemohou kontrolu provést ani policejní strážníci. Ti mohou na základě zákona pouze vniknout „do jiného prostoru nebo na pozemek“ v situaci kdy mají podezření, že se na daném místě nachází týrané zvíře. Ze stejné příčiny trvala intervence proti chovatelům z Kamenice nad Lipou dlouhá léta. Stimuly řešil odbor výstavby a životního prostředí nebo přestupková, pořádková komise či také veterinární správa, policie nebo Českomoravská kynologická unie. Majitelé sice dostávaly pokuty od 500 do 14 000 korun, avšak úřady nikdy nenarazily na chybné podezření

v chovu psů. Bohužel tím, že se daný případ začal řešit až zhruba po 16 ti letech od prvních zmínek sousedů, kteří si stěžovali na zápach, štěňata tak trpěla velmi dlouhou dobu.

A tento případ nebyl jediný, v tabulce 11 je uveden počet trestního stíhání fyzických a právnických osob za týrání zvířat za rok 2017 a 2018 a také počet stíhání ze zanedbání péče o zvíře z nedbalosti.

Tabulka 12: Počet stíhaných fyzických a právnických osob za týrání zvířat a zanedbané péče v letech 2017 a 2018

Týrání zvířat (kód předmětu zájmu 200 – malé domácí zvířectvo jako psi, kočky, aj.)			
Paragraf	Stíhané FO / PO	2017	2018
§ 302 Týrání zvířat	zahájeno trestní stíhání FO	23	42
§ 302 Týrání zvířat	zahájeno trestní stíhání PO	0	0
§ 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti	zahájeno trestní stíhání FO	2	6
§ 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti	zahájeno trestní stíhání PO	0	0

Zdroj: zpracováno dle (Policie ČR, 2019)

Dle výše uvedené tabulky lze vidět, že daný počet v případě stíhání fyzických osob za týrání malých domácích zvířat i jejich zanedbání péče roste. V roce 2018 došlo k navýšení o 19 případů u fyzických osob a u právnických došlo k navýšení o 4 případy.

Otázkou je, zda byly příslušné osoby za tyto činy dostatečně potrestány. Ze statistik Ministerstva spravedlnosti totiž vyplývá, že za poslední 3 roky nebyl za týrání zvířat odsouzen k nepodmíněnému trestu ani jeden člověk, který tento trestní čin spáchal poprvé. V současnosti to trestní zákoník totiž konkrétně neumožňuje. Z těchto statistik pak také dále vyplývá, že v souvislosti s týráním zvířat trestná činnost těchto pachatelů nekončí a že osoby odsouzené za týrání zvířat pokračují v páčání jiných trestných činností. Lze třeba zmínit, že je sociologicky prokázána souvislost mezi trestnou činností na zvířatech a trestnou činností páchanou na lidech. Analýza 354 případů sériových vrahů odhalila, že u 75 z nich se vědělo, že týrali zvířata. (Plicka & Partners, advokátní kancelář, s. r. o., © 2018)

Jenomže s přihlédnutím k výše uvedenému je nesmírně namáhavé tuto nezákonnou činnost zjistit a postihnout. Důležitost ke zvýšení trestních sazeb pro pachatele těchto trestních činů spočívá především k tomu že:

- Policie ČR bude oprávněna tyto protiprávní sítě množíren efektivně rozkrýt prostřednictvím tzv. operativně pátracích prostředků, obzvláště odposlechů,
  - trestní řízení nebudou řešeny pomocí tzv. odklonů, při kterých je možné uložit pouze méně závažné sankce,
  - pachatelům těchto trestných činů bude jinak hrozit nepodmíněný trest odnětí svobody,
  - Policie ČR bude mít větší možnost prokázat uspořádanost této trestné činnosti.
- (Plicka & Partners, advokátní kancelář, s. r. o., © 2018)

I přestože existují další řešení pro omezení množíren, předpoklady odhalují, že odstranit je úplně nepůjde. Jedním z předpokladů, jak již je výše zmíněno, je zavedení společné evidence psů, respektive koček a eventuálně i jiných zvířat v zájmových chovech. Tím by mělo především dojít k omezení anonymních prodejců. Avšak na internetu už lidé vymýšlejí, jak toto nařízení obcházet. Chovatelé i radí, jak čip deaktivovat, či kolují úvahy o vyříznutí čipu. Důvodů, proč takto majitelé psů přemýšlejí, je více. Prvním podnětem je úsilí vyvarovat se odpovědnosti za psa. Možná proto, že chovatel si není jistý, zda by mu pes neutíkal a nezpůsobil tak třeba dopravní nehodu nebo aby někoho daný pes nenapadl. V takové situaci ručí za svého psa majitel, který následně musí uhradit i náklady za způsobenou škodu. Druhý motiv mají již zmíněné množírny, aby se vyhnuli vlastnictví fen. Jelikož ten, kdo chová 5 a více fen, musí chov nahlásit Státní veterinární správě, avšak množírny chovají fen více. Množitelé tak obcházejí povinnost takovým způsobem, že čipy opatří pouze čtyři a u psů, které čipy nemají, nahlásí kontrolám, že je hlídají přátelům. Vyřezávání čipů by ale do budoucna mohlo postihnout výše zmíněné zákonodárství. (Zahradnická, Hromková, © 2019)

V České republice existují soukromé databáze, evidence psů s průzkumem původu, evidence tzv. petpasů, dílčí databáze obcí, a to minimálně na úrovni administrace výběru místního poplatku za psa, největším problémem je to, že tyto dílčí registry nejsou vzájemně propojeny, tudíž jejich efektivita je v praxi velmi nízká. (Klose, © 2017)

V případě, že by se dílčí registry propojily, rozšířila by se kapacita, zefektivnil by se dozor veterinární správy a umožnil by se prostor pro lepší spolupráci s policií, daná situace by se též

mohla změnit. Kromě toho došlo k navýšení kontrolních pravomocí Státní veterinární správy včetně jednoznačného vymezení útulků a stanovení jejich právního režimu. Ministerstvo zemědělství slíbilo, že připraví novou prováděcí vyhlášku o stanovení podmínek při chovu psů a koček. Vyhovující by byla evidentně i finanční pomoc obcím ze strany státu při úhradě nákladů na péči o toulavá a týraná zvířata.

Tudíž, jak z práce vyplývá s nelegálním chovem zvířat, především psů, je spojena:

- šedá ekonomika,
- daňové úniky,
- pokřivení legálního trhu se štěňaty,
- třetí nejvýhodnější nelegální byznys,
- etický problém,
- sociologicky prokázaná souvislost mezi trestnou činností a mnoho dalších.

Řešení, která vedou k odstranění, nebo alespoň zmírnění, této problematiky spočívají především v:

- osvětě,
- povinném označování psů,
- propojení dílčích registrů,
- rozšíření kapacity a zefektivnění dozoru SVS,
- zlepšení spolupráce s Policií ČR,
- novelizaci veterinárního zákona a trestního zákoníku.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo v první řadě vymezit oblast především zájmových zvířat České republiky. Na základě vlastního šetření autorky pak rozebrat některou z aktuálních kauz zabývajících se nelegálním chovem zvířat, která je spojená s trestní činností.

Zpočátku z teoretické části vyplývá, že dříve značný vliv na relaci člověka ke zvířatům ovlivňovala především velká řada uznávaných filozofů. V období středověku bylo na zvíře hleděno jako hledí vrchnost na své poddané. V novověku pak převažovala představa zvířete jako suroviny a většina zvířat byla brána jako stroje bez vědomí. Už v této době se začaly šířit kruté pokusy na zvířatech. Postoj ke zvířatům se zlepšil až v období demokratické revoluce, kdy lidé začali brát zvířata jako subjekty, které vnímají stejně jako člověk. V současné době jsou zvířata již brána jako součást téměř každé domácnosti, avšak najdou se i tací, kteří je považují jen jako přebytečný prvek společnosti, jenž s sebou nese pouze další výdaje veřejným rozpočtům. A to i přestože se nyní hledí spíše na práva zvířat, i tak dochází k jejich trápení vzhledem dopadu spotřebního způsobu života lidí.

V další části byl přiblížen nejen vznik moderní veřejné správy, ale také její charakteristika, funkce i struktura. Nutno zmínit, že veřejná správa v této oblasti tvoří nenahraditelnou součást, poněvadž poskytuje činností v této problematice nejen právní rámec, ale zároveň i ručí za ochranu zvířat. Následně lze v této části zjistit, že množství právních předpisů zabývajících se ochranou zvířat je tak rozsáhlé, že se dělí do dvou oblastí, a to na přímou a nepřímou ochranu zvířat proti týrání. Největší problém je však spatřován v nedodržování těchto předpisů. Veřejná správa také pomáhá vzniknout orgánům a souvisejícím organizacím, které chrání živočichy. Tyto orgány zabezpečují splnění státních úkolů dle zákona.

V neposlední řadě je v teoretické části práce zmíněno týrání zvířat v České republice. Bylo zjištěno, že byznys v oblasti množení je nejen jeden z nejzávažnějších forem týrání zvířat, ale také se jedná o třetí nejvýnosnější nelegální byznys. Tato problematika je v České republice spojena především s šedou zónou, ale také jde o značnou výši daňových úniků, na kterých stát strádá. Bylo odhaleno, že Česká republika spolu se Slovenskou jsou přezdívány „množirnou Evropy“.

Úkolem praktické části bylo vlastní šetření některé z aktuálních kauz zabývajících se touto problematikou. K této části byla zvolena kauza týraných psů, která se odehrála v Kamenici nad Lipou, kde žilo v ukrutných podmínkách 212 psů. Důležité je zmínit, že tato pasáž vznikla především díky panu doktorovi Bořilovi, který je vedoucím oddělení ochrany zvířat v Krajské veterinární správě SVS pro Kraj Vysočina. Jeho zásluhou autorka získala převážné množství

informací, které jsou v této části obsaženy, avšak na přání pana doktora nemohly být tyto dokumenty zveřejněny.

Na základě tohoto chovu byl porušen především zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, jelikož se za týrání považuje chovat zvířata v nevyhovujících podmínkách, nebo tak, aby si sama nebo vzájemně přivodila bolest, a to v tomto případě tak bylo. Zejména velmi špatný zdravotní stav psů vedl k umístění do předběžné náhradní péče. Nejvíce si jich v počtu 76 převzal rodinný azyl Dej pac! Avšak jak z výsledku šetření vyplývá, rozhodnutí soudu, v němž chovatelé dostali pouze dvouletý podmíněný trest s odkladem na zkušební dobu tří let, je k množství způsobenému utrpení zvířat, trest velmi nepřiměřený.

Z tohoto důvodu byly do bakalářské práce zařazeny i možná řešení k odstranění, nebo alespoň snížení, těchto nelegálních chovů. Jak však z práce vyplývá, i přes zmíněná řešení boje proti nelegálním množitelům, jako je jmenovitě osvěta veřejnosti, povinné očkování psů od roku 2020 či novelizace veterinárního zákona a trestního zákoníku, nelze nejspíš tuto problematiku odstranit úplně. Lze pouze počet vyskytujících množiren v České republice snížit.

Přínos práce spočívá v poukázání na mezery a potíže týkající se chovu zájmových zvířat a následné zmínění možných řešení pro odstranění, nebo alespoň snížení, tohoto nelegálního chovu. Také byla shrnuta jedna z největších „množirenských“ kauz za posledních let, u které však autorka nesouhlasí s rozhodnutím soudu.

Cílem této bakalářské práce byla analýza a hodnocení role a úlohy soudobé veřejné správy v otázce ochrany především zájmových zvířat České republiky.

V praktické části byla popsána, analyzována a hodnocena konkrétní aktuální kriminální kauza řešené problematiky.

Cíl práce byl splněn.

POUŽITÁ LITERATURA

BEKOFF, Marc, 2009. Jak zvířata vnímají. *Na zvířatech záleží: biolog vysvětluje, proč zacházet se zvířaty s respektem a soucitem*. Praha: Triton. Nové světy, s. 77-86. ISBN 978-80-7387-322-6.

ČTK, 2019. Přísnější pravidla pro chov psů. Lidé budou muset hlásit už tři a více fen. In: *Denik.cz* [online]. 16. října 2019 [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/prisnejsi-pravidla-pro-chov-psu-lide-budou-muset-hlasit-uz-tri-a-vice-fen-20191016.html

ČTK, EKB, 2018. Rozsudek v kauze množirny smrti, kde zvířata umírala ve vlastních výkalech: Důchodci dostali podmínky. In: *Info.cz* [online]. 12. října 2018, 11:02 [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

ČTK, 2019. V Česku loni přibylo závažných případů týrání zvířat, uvedli veterináři. Na pokutách vybrali 26,7 milionu. In: *Irozhlas.cz* [online]. 23. ledna 2019, 13:10. [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/veterinarni-sprava-tyrani-zvirat-zachazeni-kontrola-potravin_1901231310_och?fbclid=IwAR0AUj8JaRuR_kKueJbXEjapzkuahn2fHrOEPGKlwlGM3kS3-v3SXoV4GUI

DOUSEK, Jiří, 2010. Péče o pohodu zvířat – animal welfare. In: STEJSKAL, Vojtěch a Martin LESKOVJAN. *Člověk a zvíře – v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty*. Praha: Vodnář, s. 44-47. ISBN 978-80-87146-33-0.

Eurogroup for Animals, 2018. Uniting animal advocates across Europe. *Eurogroup for Animals* [online]. Belgium: Eurogroup for Animals [cit. 2019-10-19]. Dostupné z: <https://www.eurogroupforanimals.org/>

Fórum dárců. Nadace na ochranu zvířat. *Donors Forum* [online]. Praha: Fórum dárců [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/Clenske-nadace-detail/25/nadace-na-ochranu-zvat.html>

Funky Dog, 2017. ČÁST I. – Co je množírna? Kdo je množitel? Jaká jsou rizika? In: *Funky Dog* [online]. © 2019 Funky Dog, 15. března 2017 [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://funkydog.cz/blogs/news/cast-i-co-je-mnozirna-kdo-je-mnozitel-jaka-jsou-rizika>

HESS, Ladislav, Renáta FIALOVÁ, 1995. Vliv zvířat na psychiku člověka. Tajemství zvířecích miláčků. *Vesmír* [online]. Vesmír, roč. 74, č. 11 [cit. 2019-09-17]. ISSN 1214-4029. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/1995/cislo-11/vliv-zvirat-psychiku-cloveka.html>

HOLINKOVÁ, Petra, 2015. Poptávka dělá ze zubožených psů zboží. Množírenské mafie se neštítí ničeho. In: *Lidovky.cz* [online]. 8. září 2015, 19:40 [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/poptavka-dela-ze-zubozenych-psu-zbozi-mnozirenska-mafie-se-nestiti-niceho.A150908_091041_In_domov_mct

Interní dokumentace Krajské veterinární správy pro Kraj Vysočina, 2018.

KÁŇA, Pavel, 2014. Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol. 4., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex. 394 s. ISBN: 978-80-7225-407-1.

KLOSE, Martin, 2017. Zvířata pro Evropu z českých množíren – zlatý důl pro ty, kdo těží z týrání zvířat. In: *Hlidacipes.org* [online]. 21. listopadu 2017 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/zvirata-evropu-ceskych-mnoziren-zlaty-dul-kteri-nemaji-problem-tyranim-zvirat/>

Klub ochránců zvířat, o.p.s., © 2019. Postup při podezření na týrání zvířat. *Klub ochránců zvířat* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <http://www.kozmokra.cz/podezreni-na-tyrani-zvirat-115>

KOHÁK, E, 2000. *Zelená svatozář. 2. přeprac. vyd.* Praha: Sociologické nakladatelství, 204 s. ISBN 80-85850-86-9.

KREPINDL, Martin, 2018. Týráním zvířat k miliardovým výdělkům. Zisky jdou množírenské „mafii“ i domácím chovatelům. In: *Info.cz* [online]. 7. května 2018, 9:40 [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.info.cz/proc/tyranim-zvirat-k-miliardovym-vydelkum-zisky-jdou-mnozirenske-mafii-i-domacim-chovatelum-29585.html>

Liga na ochranu zvířat České republiky, © 2015-2019. O nás. *Liga na ochranu zvířat ČR* [online]. Praha: Liga na ochranu zvířat ČR [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <http://lozcr.eu/onas/>

Ministerstvo zemědělství, © 2009-2019. Systém ochrany zvířat v ČR. *Ochrana zvířat, eAGRI*. [online]. [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/system-ochrany-zvirat-v-cr/>

MÜLLEROVÁ, Hana, Jiří DOUSEK, 2016. Ochrana zvířat v ČR – Teorie a praxe. Zájmová zvířata. In: MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ a Adam DOLEŽAL. *Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva*. Praha: Academia, s. 668-677. ISBN: 978-80-200-2601-9.

MÜLLEROVÁ, Hana, Vojtěch STEJSKAL, 2013. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-2317-9.

Nadace na ochranu zvířat, © 2006. Kdo jsme. *Nadace na ochranu zvířat* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>

PANÝRKOVÁ, Iveta, 2018. Dům hrůzy z Kamenice nad Lipou... In: *eCanis.cz* [online]. eCanis.cz, 15. 2. 2018 [cit. 2019-11-03]. Dostupné z: https://www.ecanis.cz/clanky/dum-hruzy-z-kamenice-nad-lipou-_561.html

Plicka & Partners, advokátní kancelář, s. r. o., 2018. Novelizace trestního zákonu – zpřísnění trestních sazeb za týrání zvířat. In: *Hlaszvirat.cz* [online]. © Hlas zvířat, 9. května 2019 [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/rozsudek-v-kauze-mnozirnny-smrti-kde-zvirata-umirala-ve-vlastnich-vykalech-duchodci-dostali-podminky-32024.html>

Policie ČR, 2019. Týrání zvířat. In: *Policie.cz* [online]. © Policie ČR, 1. března 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tyrani-zvirat-293595.aspx>

Policie ČR, 2018. V případě chovu psů padlo obvinění. In: *Policie.cz* [online]. © Policie ČR, 27. března 2018 [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/v-pripadu-chovu-psu-padlo-obvineni.aspx>

POMAHAČ, Richard, 2013. Veřejná správa. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-447-6.

PRCHALOVÁ, Jana, 2009. *Právní ochrana zvířat*, 1. vyd. Praha: Linde. 327 s. ISBN 978-80-7201-763-8.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.

RSPCA, © 2019. What we do. *RSPCA* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://www.rspca.org.uk/whatwedo/>

Státní veterinární správa, © 2016-2019a. Dohody a smlouvy Rady Evropy. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/dohody-a-smlouvy-rady-evropy/>

Státní veterinární správa, © 2016-2019b. Nepřímá ochrana zvířat proti týrání. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa [cit. 2019-09-25]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/neprima-ochrana-zvirat-proti-tyrani/>

Státní veterinární správa, © 2016-2019c. Ochrana pohody zvířat – welfare. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare/>

Státní veterinární správa, © 2016-2019d. Povinné označování psů. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/povinne-oznacovani-psu/>

Státní veterinární správa, © 2016-2019e. Přímá ochrana zvířat proti týrání. *Státní veterinární správa* [online]. Praha: Státní veterinární správa [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/prima-ochrana-zvirat-proti-tyrani/>

Svoboda zvířat, © 2009. Kdo jsme. *Svoboda zvířat* [online]. [cit. 2019-10-19]. Dostupné z: <http://www.svobodazvirat.cz/o-nas/kdo-jsme.htm>

URBÁNEK, Vladimír, 2019. Rozsah „šedé“ ekonomiky v ČR se odhaduje na 500 mld. Kč ročně. Jsme pod průměrem Evropy, In: *Kurzy.cz* [online]. 24. ledna 2019, 7:24 [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/480770-rozsah-sede-ekonomiky-v-cr-se-odhaduje-na-500-mld-kc-rocne-jsme-pod-prumerem-evropy/>

VALEŠ, Lukáš, 2006. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 80-7380-010-1.

VESELOVSKÝ, Zdeněk, 2000. *Člověk a zvíře*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0756-3.

World animal Protection, © 2019. Why World Animal Protection? *World Animal Protection International*. [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://worldanimalprotection.org/why-world-animal-protection>

ZAHRADNICKÁ, Eva, Dominika HROMKOVÁ, 2019. Jak obejít povinnost. Majitelé psů přemýšlejí, jak čip vyříznout z kůže. In: *Idnes.cz* [online]. 15. září 2019, 17:03 [cit. 2019-11-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/povinne-cipovani-psu-majitele-premysleji-jak-zakon-obejit.A190912_103401_domaci_kuce

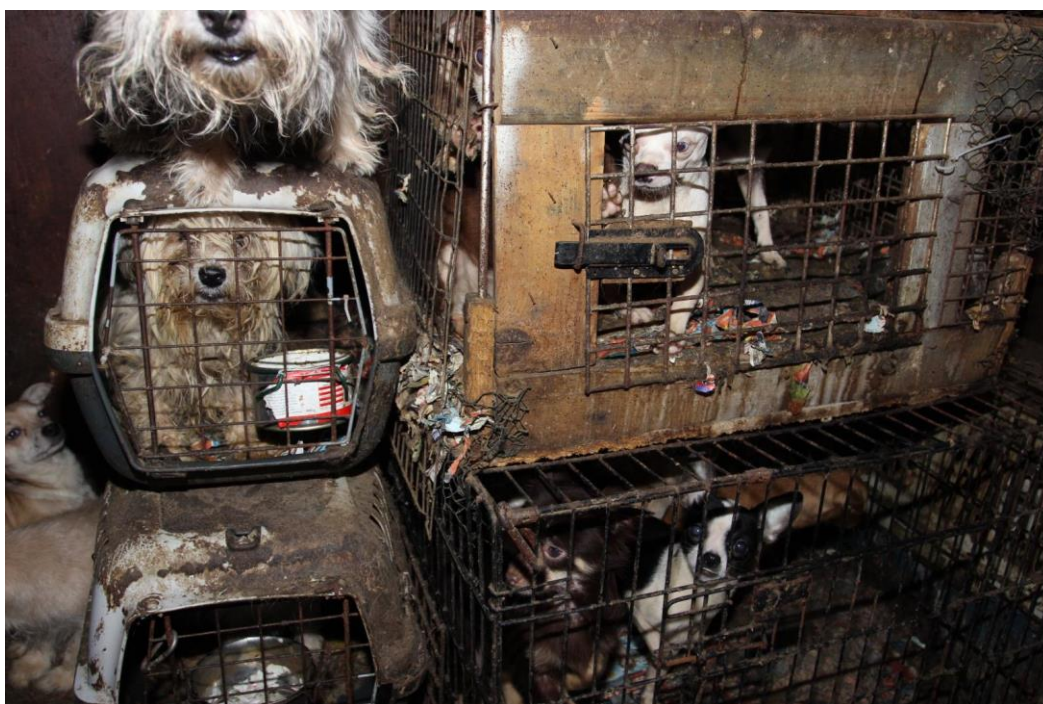
Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů*. 15. 04. 1992, částka 50/1992, s. 1284

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A - *Fotografie prostorů ve kterých se psi nacházejí*.....69

PŘÍLOHA B - *Fotografie zubožených psů*.....71

PŘÍLOHA A – Fotografie prostorů, ve kterých se psi nacházeli

Zdroj: (Policie ČR, 2018)

Zdroj: (Policie ČR, 2018)

Zdroj: (Policie ČR, 2018)

Zdroj: (Policie ČR, 2018)

PŘÍLOHA B – Fotografie zubožených psů

Zdroj: (ČTK, EKB, 2018)

Zdroj: (ČTK, EKB, 2018)

Zdroj: (ČTK, EKB, 2018)

Zdroj: (ČTK, EKB, 2018)

Zdroj: (ČTK, EKB, 2018)